

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnice v Ljubljani, št. 19.711.

Novi državni proračun v narodni skupščini sprejet

Zaključek splošne razprave o državnem proračunu je bil pretekli četrtek in je bil proračun sprejet v načelu z 246 proti 21 glasovom. Ob koncu splošne razprave pred glasovanjem je imel

MINISTRSKI PREDSEDNIK G. DR. MILAN SRŠKIČ GOVOR.

iz katerega povzemamo:

Ob koncu izčrpane in vsestranske stvarne obravnave proračuna bi želel, da se ozrem z nekoliko besedami na politično stran razprave in da podam svoje mišljenje o glavnih vprašanjih, ki so bila načeta o njej. Vse vaše upravičene pripombe in kritike bodo vzete v najresnejše razmišljanje in bodo mnoge služile vladi kot smernice pri delu za izvršitev nalog, ki so ji bile poverjene. Gverko 90 volnikov se je razvrstilo in vsak je govoril, kolikor je hotel. Nikomur ni bila omejena njegova pravica, četudi mu jo poslovnik sam omejuje. Vlada je predložila proračun v ustavnem roku. Ta posel je izvršila v pričetku druge polovice meseca februarja.

Glede na očitke, zakaj ni vlada takoj odgovorila na vse izjave ljudi (punktaši) izven parlamenta, je dejal ministrski predsednik med drugim: Vlada smatra, da je dolžna odgovarjati samo pred zakonodajno ustanovo, ki je poklicana, da vrši nadzorstvo politike, ki jo vodi vlada. Dobro bi bilo, da gledajo na to zadevo tako tudi narodni poslanci že zaradi svojega ugleda in zavoljo ugleda tega visokega doma. Jaz sem že nekolikokrat poudarjal, da se mora politika v naši državi voditi tu v tej hiši in ne izven nje. Ne zahtevajte od vlade, da se spušča v prepir z vsakomur, pa naj bo to že kdorkoli, in da daje izjave o vsaki reči, karkoli se komu poljubi. Kajti vi dobro veste, da so poleg ljudi političnega imena, ki so dajali izjave, bili tudi taki, katerih

punktacije so izzvale po svojih začetnikih in po svojih vsebini samo obžalovanje ali zasmeh.

Nadalje so nekateri govorniki zamerili vladi, da ni dovolj odločno zavrnila izjave političnih ljudi izven parlamenta. Te izjave so v mnogočem povzročile, da se je vlada trdno odločila, izvajati brez oklevanja politiko, kateri je dala okvir in smernice ustava iz meseca septembra leta 1931.; z uspešno izvajanjem delovnim programom, ki pomeni točno izvajanje ustave, je in bo vsakomur pokazala, da so poti, po katerih koraka, za njo take, da z njih kreniti ne more. Ni opravljeno očitati vladi, da je bila proti omenjenim pojavom ravnodušna. Vlada je vršila svojo dolžnost in je poklicala na odgovor vsakogar, kdor je mislil, da more in sme nekaznovano zahtevati ureditev naših notranjopolitičnih vprašanj na način, ki more spraviti v vprašanje veliko delo uedinjenja, izpodkopati osnove narodnega edinstva in ogražati nedotakljivost naše državne celote in zajednice.

Toda ljudje izven parlamenta, ki so dajali take politične izpovedi, so poleg vsega obžalovanja, ki so ga te izjave upravičeno izzvale, v svojih izjavah bolj ali manj pozabili, da so z njimi koristili državi in jugoslovenski reči, ker so odprli oči marsikomu izmed onih, ki so bili poprej še zaslepljeni.

Strnili so v enotno vrsto vse one, ki so odločeni braniti politiko, ki jamči utrditev naše države in jugoslovenske misli.

Dr. Srškič je govoril nato o dejstvu, da ni enotne opozicije, katere razdiralnega dela noben dober državljan ne odobrava.

Mi pravilno pojmujeemo jugoslovensko narodno in državno vprašanje, ki je

rešilo srbsko, hrvatsko in slovensko vprašanje za vedno;

poznamo tudi ono separatistično gledanje na državno zajednico, ki neprestano naglašava hrvatsko vprašanje samo zaradi tega, ker noče državne zajednice. To gledanje mora računati s tem, da bomo šli z njim v borbo, a nikdar na sodelovanje. Ni važno, če kdo vsak dan stokrat podčrtava, da je Srb, Hrvat ali Slovenec, a drugi zopet, da mu ne gre iz ust plemensko ime, važno je, ali se prvi ali drugi čuti člana velike jugoslovenske narodne zajednice.

Prav tako je bistveno, da se pod jugoslovenstvom razumejo ne samo polna duhovna in narodna vzajemnost Srbov, Hrvatov in Slovencev, temveč tudi polna enakost in enakopravnost vseh državljanov, enaka skrb za vse kraje. Nam so vsi jugoslovenski kraji enako dragi, ker so vsi deli naše velike jugoslovenske zajednice.

Izvajajoča dosledno načela, ki so naša jasen izraz v ustavi 3. septembra 1931., hoče vlada v polnem sodelovanju z narodnim predstavništvom nadaljevati one zakonodajne preosnove, ki jih določa ta ustava. Sem spada tudi preosnova banških uprav in uvedba banovinske samouprave. Temu važnemu vprašanju, ki ne predstavlja samo preosnove uprave, marveč globoko posega v naše notranjopolitične odnose, posveča vlada vso pozornost. Predmet je še na proučevanju v ministrskem svetu in ko bo to proučevanje končano, bo predložen narodnemu predstavništvu v nadaljnje reševanje.

V duhu ustave bomo razbremenili osrednja državna oblastva vseh onih poslov, ki so brez škode za dobro upravo lažje rešujejo po samoupravah.

Vzporedno s tem vprašanjem se bo reševalo tudi vprašanje samoupravnih financ s tendenco, da banovinam glavnih dohodkov v bodoče ne bo treba iskati v najbolj omrženih oblikah neposrednih in posrednih davkov.

Pri odrejanju meje za dekoncentracijo bomo imeli pred očmi, da mora preosnova učvrstiti in očuvati skupno državno misel nasproti vsem razdornim naklepom. Pri tem se moramo zavedati, da sta pri naših posebnih prilikah tako neraz-

umni centralizem kakor federalizem nesrečna oblika notranje ureditve, ki more samo škodovati krejitvi državne misli.

Ministrski predsednik je nato povedal, da bo treba misliti na nov zakon o tisku. Treba je iz osnove

izpremeniti doseđanji zakon o tisku,

pri tem pa pazljivo računati z velikimi državnimi in narodnimi koristmi, ki morajo biti zanesljivo zaščitene na podlagi drago pridobljenih izkušenj iz naše neslavne preteklosti. Novi zakon o tisku mora biti sposoben, omogočiti prirodni in miren razvoj naših političnih razmer na način, da se ne bosta motila notranji mir in sožitje državljanov in da se ne bo podpiral oni tisk, ki bi zlorabljal svobodo.

Mnogo je bilo v proračunski razpravi govora o znani škofovski poslanici. Zato se hočem tudi nje dotakniti. Ako je kje treba očuvati hladnokrvnost, potem jo je treba pri tej priliki. Naša čvrsta volja je, da

enako podpiramo in spoštujemo vse vere.

V svesti smo si, da so dobri odnosi države nasproti veram in dobri odnosi med samimi verami v državi najbolj čvrsta osnova v močni zgradbi naše državne skupnosti.

Vlada zelo obžaluje, da je prišlo do znane poslanice katoliškega škofovstva. Obžaluje tem bolj, ker je bilo to škodljivo samo cerkvi. Prvi vtisk, ki ga je napravila ta poslanica, je bila razumljiva vznemirjenost vseh narodnih ljudi, ki v Sokolu upravičeno gledajo najizrazitejšega nosilca misli narodnega edinstva, verske strpnosti in bratske ljubezni, torej vsega tega, brez česar ni medverskega miru, tega važnega činitelja za notranji mir.

Kesneje je bil ta mučni vtisk ublažen. Pred vsem mislim pri tem na

izjavo, da škofovska poslanica ni imela namena, vlačiti verska čuvstva v vrtimec vsakdanjih političnih borb.

Mi bi takih polzkusov vlačjenja verskih čuvstev v vrtimec političnih borb tudi nikdar ne mogli dovoliti, kakor bi tudi ne mogli dovoliti, da se verska čuvstva mešajo z vsakdanjim političnim razpoloženjem, ki zavzema čisto tudi nelepe oblike, ker bi to škodovalo najbolj vzvišenim načelom, ki jih cerkev pridiguje.

Prav tako ugotavljamo z zadovoljstvom, da se zanika vsaka zveza te poslanice z znanimi izjavami političnih ljudi izven parlamenta.

Mi smo versko dokaj pisana država. Zato se moramo izogibati vsemu, kar bi se moglo razumeti kot opuščanje najpravičnejšega stališča za popolno ravnopravnost vseh ver. Zaradi tega vlada ne more soglašati z nikakršno akcijo, ki bi stremela za tem, da izzove boj proti katerikoli veri. Mi smo tudi ena izmed redkih držav, ki razmerno troši največ za vere in ki troši te izdatke po enakem in pravičnem ključu. Mi smo država, v kateri se državna uprava nad vse zavzema za versko vzgojo naroda in to vzgojo neguje. Mi smo država, ki se dobro zaveda, da verska vzgoja napravi človeško dušo plemenito in oblikuje prave državljanke, ki bodo pravilno vršili svoje državljanske dolžnosti. Enakopravnost in enako spoštovanje vseh ver je vrhovno načelo.

o katerem se je in se bo v tej državi vladalo in pravljalo. Zaradi tega vladata pri nas popolna svoboda in enakost vseh priznanih ver.

V petek potem se je pričela v narodni skupščini podrobna razprava o proračunu, ki je bila zelo obširna in stvarna. Sprejeti so bili po vrsti proračuni vrhovne državne uprave, pravosodnega ministrstva, prosvetnega ministrstva, notranjega ministrstva, ministrstva za vojsko in nornarico, gradbenega ministrstva, prometnega ministrstva, kmetijskega ministrstva, ministrstva za trgovino in industrijo, ministrstva za gozdnarstvo in rudnike, ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, ministrstva za telesno vzgojo, tujnega ministrstva in finančnega ministrstva.

V celem je trajala proračunska razprava osem dni. Končala se je v ponedeljek. Govorilo je vsega 257 poslancev. Od navzočih 255 poslancev je glasovalo za proračun 243, a proti njemu je 12. Proračun je prišel zdaj še pred senat. Iz obširne podrobne razprave navajamo v izvlečkih nekatere govore:

Pri obravnavi proračuna o zunanjem ministertvu je otvoril razpravo zastopnik zunanjega ministra dr. Albert Kramer

IZ GOVORA MINISTRA DR. ALBERTA KRAMERJA

Povzemamo: Letošnji proračun je v primeri z lanskim za 12,7 odstotka manjši. Po uvodu, ki se je nanašal na finančno stran proračuna, je minister dr. Kramer prešel na politični del svojega govora. Izvajal je med drugim:

Ni dvoma, da je danes težje kakor kdaj poprej pravilno oceniti mednarodni položaj. S strahom beležijo narodi Evrope dnevne

vesti o postritvi odnošajev v mednarodni politiki.

Mi stojimo z vsem srcem v vrstah onih, ki žele mir in prijateljstvo med narodi in ki doprinašajo za to svrhu žrtve. Vsi naši naporji so usmerjeni na to, da naše zedinjenje služi gospodarski, prosvetni in socialni utrditvi našega naroda. Naš plemenit cilj je, da kot narod in država doprinesemo svoj del

k splošnemu človeškemu napredku in mirnemu prijateljskemu sožitju med narodi.

Ofenziva onih, ki žele izpremembe mej, ima svojo največjo zaslombo v težkočah razorožitvene konference. Ta ofenziva je naperjena proti obsto-

ječemu stanju v Evropi in je vzela še prav posebej za cilj našo državo.

Toda ti ljudje se hudo motijo.

Oni računajo na težkoče naše notranje utrditve, ki niso manjše, a tudi ne večje od težkoč, s katerimi so se borili drugi narodi po svojem zedinjenju in s katerimi se bore danes še večji narodi kakor je naš. Neprijateljska gonja se razvija v izvestnem evropskem tisku z izmišljenimi vestmi in pretiranimi dogodki. Temu tisku so se pridružile celo nekatere radijske postaje, ki mečejo v svet najneverjetnejše in najbolj smešne vesti o dogodkih v naši državi. Mi globoko obžalujemo te načine in ne maramo vračati milo za drago. Ti načini so najnevarnejši baš za one, ki se jih poslužujejo, ker jih

zavajajo v napačno prepričanje

s tem, da ustvarjajo pri njih domnevo, da bi moglo biti v resnici pri nas tako, kakor to oni žele. Vse to početje se bo razbilo na pogrešni predpostavki o slabosti naše narodne moči.

Delo razorožitvene konference

v Ženevi stopa sedaj v odločilno stanje. Posamezne komisije in odbori delajo na osnovi francoskega načrta, ki bo skoro gotovo vzel v poštev tudi najnovejšo angleško pobudo. Naše odposlanstvo sodeluje pri vseh delih konference. Svaha, ki jo ima pri tem, je vedno ista: **izvesti organizacijo miru in političnega reda v Evropi**, ki bo vsem državam dal jamstvo za njihovo varnost. Naše odposlanstvo zastopa z našimi zavezniki stališče, da se **moreta mir in red najbolje doseči s sklenitvijo pogodb, ki bi zagotovile napadeni državi naglo in uspešno mednarodno pomoč proti napadalcu.**

V petek zvečer je

predsednik angleške vlade Macdonald odpotoval v Rim,

kjer se je sestal z g. Mussolinijem. Mi z velikim zanimanjem in zaupanjem spremljamo to potovanje g. Macdonalda in zunanjega ministra Simona in upamo, da bo rimski sestanek privedel do pomirjenja splošnega evropskega položaja. Vsem nam so znani veliki in neprestani naporji, ki so jih angleške vlade po zaključku vojne dedale za ohranitev miru, izboljšanje političnega stanja in za dosego sporazuma na svetu. V gosp. Macdonaldu pa še prav posebej spoštujemo enega najbolj zaslužnih pobornikov miru in napredka v Evropi.

Mi smo nedavno dokazali, s koliko vdanostjo služimo miru in prijateljstvu med narodi. Podpisali smo 16. februarja letos

novi pakt Male antante,

ki bo na eni strani omogočil, da v nerazdružni zajednici z našimi zavezniki z vsemi svojimi silami branimo v skladnosti z duhom nove mednarodne politike koristi svojih držav, a na drugi strani, da **svoje združene sile vzposobimo za čim plodnejše sodelovanje z velikimi silami in za čim koristnejše zblizanje z našimi sosedi.** Ker je pakt Male antante odkrit in pristopen tudi drugim državam, omogoča s tem tudi razširjenje splošne varnosti v našem delu Evrope. Gotovo je, da je preosnova Male antante končno tudi resen opomin vsem onim, ki mislijo, da se more mir v tem delu Evrope nekaznovano rušiti. Z zadovoljstvom moram ugotoviti, da smo

v prijateljskem sodelovanju rešili med Rumunijo in Jugoslavijo

vsa še nerešena vprašanja. Najvažnejši uspeh naših prijateljskih razgovorov je bil ta, da je sedaj **končno sklenjena gradnja velikega mostu preko Dunava, ki bo vezal železniški promet obeh držav.**

Naši stiki z bratsko Češkoslovaško

ne morejo biti pristrčnejši in z zadovoljstvom lahko ugotovim, da postajajo tudi prosvetne in gospodarske zveze med obema narodoma vse bolj tesne in pristrčne. Prirodno je, da so ostali naši odnošaji

z našim velikim prijateljem Francijo

v duhu stare pristrčnosti in vzajemnosti. Naši odnošaji do drugih držav so normalni. Gotovi dogodki v zadnjem času so bili zmožni, da bi zanesli v odnošaje

med svetlo stolico in Jugoslavijo

nezaželeno ozračje. Vlada in z njo ves naš narod sta polna spoštovanja do vseh ver in tudi do rimsko-katoliške cerkve, ker iskreno želita, da bi imeli s sveto stolico dobre in urejene odnošaje. Z zadovoljstvom bi pozdravili, ako bi mogli te odnošaje postaviti na zdravo in trajno osnovo konkordata. Vlada na tem dela in bo storila vse, da pride čimprej do sklenitve konkordata.

Mi smo daleč od vsake misli, da bi stremili za kakim nadvladjem na Balkanu. Baš nasprotno smo ostali iskreni in dosledni pristaši načela

Mirko Brodnik:

Goljava

(Povest iz naših dni.)

Prijelo jo je, da bi pisala materi, kakšno srečo je imela. Toda premagala se je.

«Saj je še čas», si je rekla. «Kadar bo treba, ti pišem, da je ne bo skrbelo.»

Zvečer je stopila v najbližjo mlekarino ter popovejčevala skodelico mleka in kos kruha. Potem je šla spat.

Drugo jutro se je lotila dela.

Dve sobi je imel gospodar zase. V spalnici sta stali še zmeraj dve postelji, čeprav je bil gospodar že pet let vdovec. Tako ji je povedala Kolenčevka.

Stanovanje je bilo tako razkošno, da kaj takega še ni videla. Kar strmela je, ko je gledala krasna z zlatom obložena zrcala in dragocene brušene vaze. Nanje je morala najbolj paziti. Tako ji je naročil gospodar. «Vsaka je vredna pet tisočakov», ji je rekel.

Ogledovala jih je. Pet tisoč, ta pisana malenkost! Koliko mora biti vredno šele vse drugo!

Gospodar je bil za ravnatelja v neki banki. Vsak dan se je vozil z avtom v urad. Čez dan ga ni bilo. Šele pozno zvečer je navadno prihajal.

Bil je molčečen. Nikdar ni dosti govoril. Časih se zanjo še zmenil ni, kakor da je sploh ne bi bilo pri hiši.

V mesto je zahajala le malo. Komaj vsak drugi dan je skočila na trg, ki ni bil daleč, in k trgovcu, da se je založila s tistimi malenkostmi, ki jih je potrebovala zase.

Anica je bila zadovoljna. Čeprav sta jo mučila mir in samota. Zdelo se ji je, da je v mirnem zavetju, kamor ne seže življenje, ki je tam zunaj, na drugi strani zidov.

Dela je bilo tako malo, da ga je z lahkoto opravila v dveh, treh urah. Potem je delala zase. Za denar, ki ga ji je dal gospodar, je kupila blaga in si delala perilo. Tudi pri denarju, ki ga je dal za njeno oskrbo, je precej prihranila. Le eno željo je imela: da bi vselej ostalo tako.

Tako je mineval dan za dnem.

Zvečer je zgodaj legla v posteljo. In vselej, preden je zaspala, je vzela v roko Janezovo sliko. Tisti trenutki so ji bili najsvetejši...

Prišel je dan, ko se je zgodilo nekaj, kar je obrnilo njeno življenje v drugo smer.

Gospodar, ki je prej prihajal precej pozno domov, navadno že takrat, ko je spala, se je jel vračati bolj zgodaj. In tudi bolj prijazen je postal kakor prej. Ves se je izpremenil.

Neki večer — četrti teden je že tekel, kar je bila v svoji prvi službi — je prišel v kuhinjo, ko je baš pripravljala skromno večerjo.

«Ali ste mi pripravili vse v kopalnici?» je vprašal, toda tako čudno, da je takoj opazila, da je njegovo vprašanje le izgovor in hoče govoriti nekaj drugega.

«Mislim, da nisem ničesar pozabila», je odvrnila.

«Dobro. Medtem ko se okopljem, mi skuhajte čaj. Nekaj prehladil sem se. Spat pojdem. Pribesnite mi ga v sobo.»

Potem je šel.

Anica je pristavila vodo. Čaj je bil kmalu kuhan. Nalila ga je in odnesla proti gospodarjevi spalnici.

Potrkala je.

«Ali lahko vstopim?» je vprašala.

«Kar naprej», je začula iz sobe.

Odprija je vrata. Gospodar je sedel za mizo v udobnem naslanjaču in nekaj čital. Postavila je podstavek s skodelico predenj in hotela oditi.

«Sedimo malo!» ji je tedaj velel.

Začudeno ga je pogledala. Kaj takega se še ni primerilo. Vendar je ubogala. Malo se je pomisljajala, nato pa je sedla v naslanjač njemu nasproti.

«Kako ste s službo zadovoljni?» jo je vprašal. «Zelo sem zadovoljna, gospod», je odvrnila. «Boljšega si ne bi bila mogla želeli.»

Gospodar je bil napravljen v svilen domačo obleko, ki se mu je dobro podajala. Na obrazu so izginile tiste neprijazne, skoraj odvratne poteze, ki ji prvi dan niso bile všeč. Kadil je smotko. Videti je bilo, da pri kajenju uživa. Potem jo je položil na pepelnik.

«Z denarjem, ki vam ga dajem za gospodinjstvo, izhajate?»

Pokimala je.

Balkan balkanskim narodom

in poborniki misli svobode za vse balkanske narode in njihovo popolno samostojnost.

Poleg razorožitvene konference je na mednarodnem dnevnem redu še vprašanje reparacij.

Reparacijska plačila

upniških držav spadajo sedaj pod odredbe lausanskega sporazuma o odgoditvi plačil med evropskimi državami z dne 9. julija 1932. Po tem sporazumu se Nemčiji brišejo dosedanje reparacijske obveznosti skoro za 90 odstotkov. Ostanek dolga v znesku treh milijard zlatih mark pa se bo izplačal po triletnem moratoriju. Lausanski sporazum ima značaj nasveta in njegova ratifikacija zavisi od morebitne izpremembe obstoječih sporazumov glede vojnih dolgov z vlado Zedinjenih držav. V primeru, da ne bi prejeli nadaljnjih reparacijskih letnih obrokov ali morebitnih prejemkov od vsote treh milijard zlatih mark, bi bila zelo prizadeta naša država. Naša vlada in obnem vlade Rumunije, Češkoslovaške, Grčije in Portugalske niso parafirale lausanskega sporazuma. Kakor vse ostale države, ki imajo vojne dolgove, smatramo tudi mi, da mora biti pred ratifikacijo lausanskega sporazuma rešeno tudi

vprašanje vojnih dolgov

na popolnoma novi osnovi in da je treba pri tem upoštevati, da je s prenehanjem reparacijskih plačil naša plačilna zmožnost posebno v tujih valutah izpremenjena, tako da ne moremo držati obvez, ki smo jih sprejeli z dogovori o vojnih dolgovih nasproti Zedinjenim državam, Franciji in Angliji. Nam je nemogoče sprljazniti se z mislijo, da brisanju reparacij ne bi sledilo tudi brisanje vojnih dolgov.

Z največjim zanimanjem pričakujemo uspeha, ki ga bo dala

svetovna gospodarska konferenca,

ki se bo sestala letos pod predsedstvom angleškega ministrskega predsednika Macdonalda. Dva posebna odbora sta po sklepu sveta Društva narodov sestavila konferenčni program. Glavne točke dnevnega reda bodo vprašanje denarne in kreditne politike v zvezi z uvedbo mednarodne valute, povratek k zlatemu standardu, vprašanje povišanja stanja cen in obnove skladnosti med prodajo in proizvodnjo, dalje vprašanje obtoka kapitala, olajšanje mednarodne trgovine, carinska in trgovinska pogodbenopolitika in naposled

vprašanje reorganizacije produkcije in izmenjave dobrin. Tudi naša država bo na konferenci sodelovala.

Dobra in uspešna zunanja politika

je mogoča le tedaj, kadar se naslanja na vzajemnost vsega naroda. Globoko sem prepričan, da v naši državi ni treznega človeka, ki ne bi odobral načel in smernic, po katerih urejamo svoje odnose z ostalimi državami. Mi spoštujemo pravice vsakogar in od nikogar ne zahtevamo ničesar neupravičenega. Mi želimo živeti v vsemu v miru in prijateljstvu. Ne verujem, da obstaja pri kateremkoli narodu v Evropi resen namen, porušiti mir, ker vemo, da se vsi odgovorni činitelji, ki vodijo politiko narodov, zavedajo groznih posledic nove vojne katastrofe za prosvetljenost vsega človeštva.

Govor ministra g. dr. Kramerja je vsa zbornica spremljala z napeto pozornostjo in ga ob zaključku sprejela z dolgotrajnim burnim ploskanjem.

Ob začetku razprave o proračunu ministrstva za telesno vzgojo je

GOVORIL MINISTER DR. HANŽEK.

Najprej je naglasil, da mnogi smatrajo njegov resor za nekako nepotreben. Tako morejo govoriti samo oni, ki so prespali poveljno dobo, zlasti zadnje čase, ki jih preživljamo. Že samo sedanja doba splošne napetosti opravičuje obstoj tega resora, ki mu je namen, vzgojiti bodoči rod tako, da bo sposoben braniti svobodo naroda in države in mir v Evropi. Mi ne moremo stati prekrižanih rok in pustiti bodoči rod enaki usodi, kakor smo jo preživeli mi. Mir pa moremo zagotoviti samo, če se dobro pripravimo na obrambo miru.

Zato je potrebna vzgoja mladine v takem duhu, da bo znala mir ceniti in ga tudi braniti.

Žal smo mi mnogo prepozno spoznali važnost telesne vzgoje. Drugod so imeli že davno v to svrhu posebna ministrstva, pri nas pa obstaja ta resor šele kratek čas. Ministrstvo je takoj po svojem osnovanju stopilo v stik z vsemi organizacijami in pričelo organizacijo našega sporta in vseh ostalih panog, ki spadajo v ta resor. Vršili so se tečajji za prednjake sokolskih organizacij, dana je bila pobuda za tečaje v vojski, izdan zakon o gradnji društvenih domov, pripravljata pa se še dva važna zakona za bodoče delo.

Zakon o obvezni telesni vzgoji vsega naroda je sedaj pred ministrskim svetom in bo v najkrajšem času predložen narodni skupščini. Ko bo ta zakon sprejet, bo otvoreno široko polje dela. Razen tega je

pripravljen zakon o gasilcih

in njihovi organizaciji, da se napravi konec sedanjim razcepljenosti in se ustvari enotna organizacija za vso državo.

Minister dr. Hanžek je končal svoj govor s ugotovitvijo, da se bodo plodovi tega dela kmalu pokazali v vsem svojem blagodejnem vplivu na povzdigi pravosti in ljudskega zdravja.

Sledila je kratka razprava, nato pa je minister dr. Hanžek odgovoril na pripombe predgovornikov. V svojem govoru

se je bavil tudi s šološko poslanico.

Naglasil je, da je že ministrski predsednik dr. Milan Srškić v svojem govoru obeležil stališče vlade v vprašanju pravnih in političnih odnosov države do katoliške cerkve. Vlada ni niti prej niti po škofovski poslanici vodila politike preganjanja, nego nasprotno priznavala katoliški cerkvi vedno velike ugodnosti in te smeri državne politike ni zapustila niti zaradi akcije škofstva niti zaradi nastopa razdiralnega dela ostalega katoliškega duhovništva. Zaradi državne obrambe in zunanjega miru ne more in ne sme nikdar dovoliti, da bi se telesna vzgoja mladine vršila izključno na verski osnovi.

V svojih nadaljnjih izjavah je minister dr. Hanžek zavračal trditve škofovske poslanice. Na podlagi navedb iz katoliškega tiska je minister dokazoval, da Tyrša niso nikdar poprej smatrali za brezverca, marveč so ga brez izjeme hvalili kot idealnega človeka, ki je tudi v verskem pogledu neoporečen.

Zanimal bo naše čitatelje tudi govor, ki ga je imel pri razpravi o proračunu kmetijskega ministrstva

POSLANEC G. RASTO PUSTOSLEMŠEK
O AGRARNI REFORMI

Dejal je med drugim:

G. minister za kmetijstvo je imenoval v avgustu preteklega leta začasno državno upravo v Ljubljani z nalogo, da prevzame gozdove, ki so bili po njegovi odločitvi razlašeni v dravski banovini. G. ban dravske banovine je sestavil nato posebne strokovne komisije, ki so imele dolžnost,

«Z lahkoto.»

«Potem se ne morete pritoževati.»

«Ne, gospod.»

To izpraševanje ji je postajalo nerodno. Ni vedela, kam gospodar z njim meri. Čutila pa je, da ji hoče nekaj reči, da pa se obotavlja in noče priti s pravo besedo na dan. Kaj le misli? Neka slutnja ji je rekla, da nič dobrega.

«Lahko bi še boljše zaslužili», je nato rekel.

Ni ga razumela.

«Ne bom hodil po ovinkih», je nadaljeval.

«Lepi ste, Anica.»

Prebledela je. Kaj hoče? Kaj misli?

«Dà, lepi ste», je potem dejal. «Prelepi, da bi skrbeli za sobe in kuhali. To delo je pretežavno in preveč vsakdanje za vaše lepe ročice.»

«Kaj hočete s tem?» ga je vprašala in glas ji je zadržel.

«Dolgo je že, kar mi je žena umrla», je hitro rekel in vendar je bila slednja beseda poudarjena. «Zeniti se ne mislim več — vendar ne morem ostati brez ženske. Ali bi hoteli...»

«Kaj? se ji je utrgalo z ustnic. Vedela je, kaj pride.

«Ali bi hoteli,» je mirno nadaljeval, «ali bi hoteli...» potem je v zadregi premolknil... «postati... njena naslednica?»

Kri ji je zastala v žilah in prebledela je. Zdelo se ji je, kakor bi jo bila kača pičila. Planila je pokoncu in hotela zbežati.

Toda on je bil hitrejši. Prijel jo je za roke,

«Počakajte», ji je mirno rekel. «Pomislite, kaj govorim. Poldrugi tisoč na mesec vam ponujam. Anica, bodite pametni!»

«Ne», je drhte odvrnila. «Ne, poštena sem! Prodati se ne maram! Pustite me! Pustite me!»

Iztrgati se mu je hotela, toda kakor kleščice so jo vklestile njegove roke.

«Pametna bodi, deklica!» ji je šepetal. «Nikar se ne brani! Kakor gospa boš, pomisli. Ničesar ti ne bo manjkalo. Samo moja moraš biti!»

Videla je njegov rdeči obraz in poglede, ki so se pohotno zabudili vanjo. Potem so se njegove roke še tesneje sklenile. Njegov obraz se ji je čedalje bolj bližal, že je čutila njegovo pretrgano sopenje na licu, usta so se bližala. Tik njenih so bile, da bi jo poljubile.

Tedaj jo je obšla moč kakor še nikdar. Pehnila ga je v obraz, da so se njegove roke razklenile in jo izpustile. Zakrilile so, kakor bi se po zraku lovile. Potem je omahnil in se zaletel v mizo.

«Sram vas bodi!» je kriknila, ko se je opotekel. «Jutri pojdem. Sram vas bodi!»

Obrnila se je in šla.

Ko je bila že v veži, je čula, kako je za njo zaklical:

«Kesala se boš!»

Zaprla se je v svojo sobico in vrata zaklenila. Vrgla se je na posteljo in se razjokala.

Vsa je drhtela. Ta dan je prvič izkusila, kaj je mesto.

«Kaj bo jutri? Kaj bo poslej? Te misli so ji blodile po glavi. In tisti trenutek se ji je zdelo, da še nikdar ni bila tako zelo sama, kakor zdaj. Niti takrat, ko je bežala od doma...»

Vso noč ni mogla zaspati.

Ko se je jelo v mestu zbujati življenje in so drdrali prvi vozovi še v mraku po tlakovanih ulicah, je bdela.

Ko je zjutraj sedela v kuhinji in si kuhala zajtrk, je nenadoma prišel gospodar.

Ni ga pozdravila.

V roki je držal neko pismo.

«Ali ste se premislili?» je suho vprašal.

«Ne», je odvrnila.

«Potem lahko opoldne odidete. Danes ostanem doma. Prej pa odnesite tole pismo v mojo banko, da me ne bodo čakali.»

Položil je pismo na mizo in šel.

Ko ga ni bilo več v kuhinji, se je zdrznila. Vzela je pismo. Kaj je v njem? Zakaj jo pošilja v mesto? Nekakšen nemir se je je polotil.

Vendar je šla.

Vse žive so zagrebške ulice v jutru. Toda ta dan Anica ni čutila življenja, ki je vrelo okoli nje. Njene misli so bile vse drugje.

«Kesala se boš!» ji je rekel včera.

Kaj je mislil? Kam so merile te besede?

Črne slutnje so jo prevzele. Obšla jo je želja, da bi bila daleč, daleč odtod. Da bi bila doma, kjer je mir... kjer ni življenja.

da na licu mesta pregledajo razlašene gozdove in se prepričajo o njihovi dobičkonosnosti, da čujejo mišljenje prizadetih občin in organov in na osnovi tako zbranih podatkov stavijo državni upravi svoje predloge. Te komisije, v katerih sta bila po en strokovnjak gozdar in po en strokovnjak pravnik, so zaključile svoje delo ob koncu preteklega leta in izročile poročila s svojimi predlogi državni upravi. Po vsestranski obravnavi je državna uprava soglasno sprejela vse predloge po g. banu imenovanih strokovnih komisij razen v dveh ali treh primerih, kjer so bili predlogi strokovnih komisij sprejeti z večino sedmih glasov proti dvema.

Pri vseh teh odločitvah so vodili začasno državno upravo obziri na čl. 24., točko 4., zakona o likvidaciji agrarne reforme, ki določa, da je treba računati tako z ohranitvijo celote gospodarske edinice kakor tudi s potrebami gozdne industrije.

Tako je začasna državna uprava sprejela predloge strokovnih komisij: 1.) da se sprejme ponudba grofa Zabea, da takoj izroči brezplačno 1000 ha gozdov, namesto da se mu odvzame proti odškodnini 2000 ha; 2.) da se sprejme ponudba grofa Attemsja, da odstopi brezplačno okrog 1000 ha najboljših gozdov, namesto da se mu odvzame proti odškodnini 2000 ha; 3.) da se pustijo gozdovi industrijcu Pergerju v Mislinju z gotovimi pogoji, a da morajo njegova podjetja delovati v sedanjem obsegu; 4.) da se grofoma Thurnu in Windischgrätzju odvzamejo vsi gozdovi, ki so dobičkonosni, pustijo pa oni, ki se zaradi svojega položaja v planinah in zaradi nedostajanja prometnih sredstev ne morejo dobro izkoriščati.

Pri tem je bilo za državno upravo pri sprejetju teh sklepov odločilno naslednje: V primeru grofa Zabea je državna uprava ugotovila, da je grof italijanski podanik, kateremu se mora po nettunskih pogodbah višina odškodnine za razlašene gozdove določiti po mednarodni komisiji, ki bo gotovo ocenila vsak hektar gozda na 4500 Din, kar bi zneslo za 2000 ha okrog 10 milijonov dinarjev, to je odškodnina, kakršne ne bi mogle plačati niti občine, niti prizadeti kmetijski zanimanci. V primeru grofa Attemsja je bilo odločilno za državno upravo, da sprejme brezplačno 1000 ha najboljših gozdov, toda dobi te gozdove takoj in brez odškodnine v svoje roke, a tudi to, da ima grof Attems, ki je vedno naš dober državljan in ki vzgaja svojo deco v jugoslovenskem

duhu, vsekakor pravico, da zahteva, da zanj velja drugo merilo kakor za one, ki se do danes niso mogli sprijazniti z našo državo in našim jugoslovenskim narodom. Poleg tega je bila za ta zaključek državne uprave odločilna tudi 4. točka čl. 24. navedenega zakona, ker ima grof Attems na ozemlju moderno urejeno žago in tovarno omotnega papirja in ker zaposluje v obeh podjetjih več sto naših delavcev.

Glede primera industrijca Pergerja naslednje: Industrijec Perger ima v Mislinju žago, tovarno papirja, tovarno sodov in industrijsko železnico, ki je dolga deset kilometrov. V svojih podjetjih ima zaposlenih več sto naših delavcev. Prizadete občine, delavci in kmetje dobivajo iz Pergerjevih gozdov brezplačno potrebni les in tudi brezplačen prevoz za to blago. Občine in prizadeti delavci so vložili pri banški upravi prošnjo in naprosili tudi strokovno komisijo na licu mesta, naj se iz gospodarskih in socialnih razlogov ne zmanjša obseg gozdov industrijca Pergerja, katerega podjetja so za te kraje življenjske važnosti. Začasna državna uprava ni mogla prezreti teh prošnji. Uvaževala jih je, a s pogojem, da mora Perger odstopiti 1000 ha najboljših gozdov in vso zemljo, ki se da obdelati, občinam in prizadetim kmetijskim zanimancem v trenutku, ko prenehajo delovati njegova podjetja.

Vse te tako sprejete predloge je poslala banška uprava v Ljubljani, kakor to zahteva zakon, ministrstvu za kmetijstvo in vode na končno

odobritev. G. minister ima zdaj odločitev, da te predloge sprejme ali zavrne.

Navajal sem vse to zaradi tega, ker prav zdaj neka oseba, ki je zanimana na tem, da se prepreči sprejem dopolnilnega zakona k agrarnemu zakonu, razširja med narodnimi poslanci neke odvratne sramotilne spise, s kakršnimi hoče napraviti zmedo v vrstah onih, ki so se borili in se še borijo za sprejem tega dopolnilnega zakona. Ti ljudje tudi namerno vmešavajo v zadevo med drugim ministra dr. Kramerja in mestnega načelnika mariborskega dr. Lipolda, ki nista imela in nimata nikakih stikov z začasno državno upravo razlaščenih gozdov v dravski banovini in imata še manj kak vpliv nanjo. Tukaj v naših vrstah je tudi tovariš Mravlje, katerega imena se brez pooblastila in brezvestno poslužuje neka oseba, ki ni daleč od moža, ki stoji v moji domovini na čelu vse protidržavne gonje in je zato prišel v nasprotstvo z državnimi zakoni. Dajem kot član začasne državne gozdne uprave ta sramotilni spis g. ministru in ga prosim, da čimprej sprejme ali zavrne predlog začasne državne uprave razlaščenih gozdov dravske banovine, da se napravi konec negotovosti, v kateri žive že več kakor deset let agrarni zanimanci in vsi oni, ki ljubijo naš trpeči narod.

Prihodnjič bomo objavili še govor ministra za socialno politiko in narodno zdravje g. Ivana Puclija in nekaj drugih zanimivih govorov iz proračunske razprave.

Zakonska načrta o obvezni telesni vzgoji in o gasilcih

Na seji narodne skupščine v ponedeljek je vlada preko ministra za telesno vzgojo predložila dva važna zakonska načrta, zakon o gasilcih in zakon o obvezni telesni vzgoji. Zakon o gasilcih je v načelu že odobrila in pooblastila ministra za telesno vzgojo, da v skupščinskem odboru v teku razprave upošteva morebitne stvarne predloge in želje in zakon v podrobnostih še izpremeni. O tem zakonskem predlogu so podale svoje mnenje vse gasilske organizacije v naši državi. Posebno pozornost so vzbudile pripombe, ki jih je stavila Jugoslovenska gasilska zveza v Ljubljani. Zakon ima namen, dati našemu gasilstvu enotno organizacijo in mu na drugi strani zagotoviti primerna sredstva, da bo moglo še uspešneje kakor dosedaj

vršiti svojo človekoljubno nalogo. Enake važnosti je tudi drugi zakon, ki določa obvezno vzgojo moške mladine do 20. leta in ženske mladine, dokler obiskuje šolo. Narodna skupščina je na seji v ponedeljek izvolila poseben odbor, ki naj oba ta zakona čimprej prouči in poda svoje poročilo.

ZAKONSKI NAČRT O OBVEZNI TELESNI VZGOJI

določa, da se uvede obvezna telesna vzgoja za žensko in moško mladino v šolah in za moško mladino še preko šolske dobe do zaključenega 20. leta starosti. Telesna vzgoja mladine se bo vršila za šolsko mladino v vseh šolah, državnih,

Četrto poglavje.

Oddala je pismo in se vrnila proti domu. Gospodar ji je odprl vrata.
«Ali ste pismo oddali?» je strogo vprašal.
«Oddala sem ga.»
«Kaj so vam sporočili?»
«Nič. Da je že dobro, so rekli.»
Krenila je mimo njega proti kuhinji.
«Počakajte še malo!»
Obstala je.
«Kaj želite še?»
«Ali ste se premislili? Poslednjič vas vprašam.»
«Ne!» je naglo odvrnila in se obrnila.
«Potem pripišite posledice samim sebi!» je jezno dejal.
Odprija je vrata svoje sobice in na pragu obstala. Vse je bilo razmetano. Košara je ležala sredi sobe, omara je bila odprta.
«Kaj je to?» je vprašala gospodarja, ki je prišel za njo.
«Z menoj pojdite!» je odvrnil in odprl vrata sprejemnice.
«Nikamor ne pojdem. Povejte mi...»
Umolknila je. Na pragu sprejemnice je stal nekdo, ki ga ni poznala.
Njen gospodar ni nikdar dobival obiskov. Sluga iz banke je bil edini moški, ki je prestopil prag njegovega stanovanja, kar je pri njem služila.
Obstala je.

«Gospodična, stopite v sobo. Nekaj bi rad z vami govoril», je odvrnil neznanec.
«Kaj hočete?» je prestrašeno vprašala. Strah, groza, ki jima ni poznala vzroka, sta jo nenadno prevzela.
«Pojdite sem. Takoj boste vedeli.»
Ubogala je. Korak se ji je ustavljal, noga se ji ni hotela premikati.
V sobi je bilo vse kakor druge dni. Le na mizi je zagledala zlato ovratnico, ki je še nikdar ni videla.
«Ali poznate to ovratnico?» jo je tedaj vprašal neznanec.
«Ne», je prestrašeno odkimala. Še nikdar je niso videla.
«Kaj hoče tujec? Kam merijo njegove besede?» se je izpraševala. Ni si vedela odgovora. Le nekaj ji je reklo, da jo čaka nekaj strašnega.
«Čudno, da je ne poznate», je dejal tujec in jo pomeril od nog do glave. Potem je stopil k njej.
«Od policije sem», je dejal.
«Od policije? Kaj hoče policija? Kaj ima z njo opraviti? Saj ni nič zgrešila.»
«Gospod, ki pri njem služite, nas je obvestil, da mu je izginila zlata ovratnica z dragim kamenjem, vredna deset tisočakov. Prosil je, naj nekoga pošljejo, da zadevo preišče. Poslali so mene.»
«Kaj mi to pripovedujete?» je glasno vprašala.
«Ker je z vami v zvezi», je detektiv suho odvrnil. Izvršil sem preiskavo. Nekaj mi je reklo,

kje bi utegnla ovratnica biti. Saj veste, da ste razen gospoda vi edini v stanovanju... Ali še zdaj ne veste, kje je bila?»

Anica je zadrževala. Zdaj je vse vedela. Detektivove besede in spomin na njene razmetane stvari v sobi, na odprto omaro in košaro — vse to je bilo dovolj, da je v strahu vprašala:

«Kje ste dobili ovratnico?»

«Saj sami najbolj veste», se je posmešnil detektiv. «V vaši košari je bila skrita, med perilom.»

«Ne, ne!» je kriknila. «Tam ni bila. Nisem tatica! Nisem je vzela.»

«V vaši košari je bila skrita, med perilom. Danes opoldne ste mislili zapustiti službo, kaj?»

«Ne, nisem kradla... nisem...», je šepetala in njen obraz je bil prsteno blede.

Zdaj je vedela, kakšno peklensko maščevanje si je izmislil njen gospodar.

Molčala je. Gledala je detektiva. Njegov obraz je bil hladen, mrzel. Nekaj kakor prikrito veselje se je lesketalo v njegovih očeh.

«Pospravite svoje reči!» ji je velel. «Potem se pripravite. Z menoj pojdete. Saj veste, kam.»

«Kam?...»

«Tja, kjer imajo opravka z ženskami vaše vrste. Na policijo. Potem... v zapor...»

Kakor brez volje je krenila v svojo sobo. Skoraj brez zavesti je zbrala svoje malenkosti in jih zložila v košaro. Pod blazino je skrivala Janezovo sliko, zdaj je ležala na tleh. Nekdo jo je bil pohodil. (Dalje prihodnjič.)

samoupravnih, verskih in zasebnih, razen na vseučiliških in njim enakih visokih šolah. Učni načrt bodo predpisali pristojni ministri v soglasju z ministrom za telesno vzgojo.

Obveznosti telesne vzgoje so po tem načrtu oproščeni začasno oni, ki imajo nalezljive bolezni ali pri katerih je telesna vzgoja nemogoča in škodljiva za zdravje. Stalno so oproščeni samo oni, ki so trajno nalezljivo bolni, kakor tudi osebe s trajnimi umskimi ali telesnimi nedostatkami, pri katerih bi bila ta vzgoja sploh nemogoča. Kot kazni za kršitve zakona sta določena zapor do petih dni ali globa do 500 Din.

Vsak obveznik mora obiskovati pouk o telesni vzgoji v kraju svojega stalnega bivališča. Če izpremeni bivališče, mora najkasneje v 15 dneh nadaljevati obiskovanje pouka v novem kraju. Za vsako področje narodne osnovne šole, na kateri je najmanj 30 oseb, obveznih za ta pouk, se ustanovi na sedežu šole stalen tečaj, za telesno vzgojo. Društvom in ustanovam, ki imajo za cilj telesno vzgojo, more izdati minister za telesno vzgojo naroda dovoljenje za obvezen pouk v smislu tega zakona, v kolikor bodo izpolnjeni pogoji, ki jih bo še minister predpisal. Osobe, ki so obvezane k telesni vzgoji, se oprostijo obiskovanja tečajev, če so člani Sokola ali podobnih ustanov, dokler izpolnjujejo svoja obveznosti v teh ustanovah in društvih. Pouk v tečajih bo brezplačen. Učenci in obiskovalci tečaja ne bodo plačevali ne vpisnine ne šolnine ne kakšne druge dajatve. Najmanj enkrat na leto morajo biti zdravniško pregledani. Pregled bodo izvrševale brezplačno šolske poliklinike, sreski zdravstveni referenti in občinski zdravniki.

Dopisovanja telesnovzgojnih tečajev so službena in oproščena vseh taks. Občine morajo do 1. junija vsakega leta izdelati spiske vse mladine izven šole, obvezane za telesno vzgojo, odrediti potrebne prostore za tečaje, pripraviti primerno zemljišče za vaje in nositi vse materialne stroške za vzdrževanje tečajev.

Obvezne telesne vzgoje so oproščene osebe, ki v teku leta 1933. dovršijo 19. leto starosti.

NAČRT O GASILSKEM ZAKONU

določa, da se v svrhu zaščite imovine in življenja državljanov ob požarih in drugih nezgodah ustanavlja gasilska organizacija kraljevine Jugoslavije. Organizacija ima skrbeti tudi za narodno in prosvetno vzgajanje svojih članov.

Gasilsko organizacijo sestavljajo: 1.) gasilske čete; 2.) gasilske župe; 3.) gasilske zajednice in 4.) gasilska zveza kraljevine Jugoslavije.

Gasilske čete so prostovoljne, industrijske, zavodske, službene in poklicne. Gasilske čete se smatrajo ob priliki izvrševanja svojega posla za javne organe, ki vršijo svoj posel v prenesenem področju občin. Naloga gasilskih čet je, da štiti in branijo imovino in življenje državljanov ob požarih, poplavah, potresih in drugih nezgodah; da organizirajo zaščito svojega področja v vojnem stanju za primer napadov iz zraka, zlasti pred požigi in strupenimi plini; da delujejo na narodnem in prosvetnem dviganju svojih članov in vsega prebivalstva svojega področja. Njihova naloga je, poučevati prebivalstvo o načinih obrambe proti strupenim plinom. Prostovoljne gasilske čete lahko sestavljajo ne glede na spol državljanji, ki so dovršili 18. leto starosti. Prostovoljna gasilska četa se lahko ustanovi, če ima najmanj 15 gasilcev. Gasilske čete imajo lahko tudi naraščaj, v katerega spada mladina od 12. do 18. leta starosti.

Dalje govori zakon podrobno o dolžnostih vseh vrst članov, o odborih, skupščinah in drugem. Industrijske in zavodske gasilske čete morajo biti odobrene z rešitvijo ministra za telesno vzgojo naroda v sporazumu z resornim ministrom. Vsi kraji z več kakor 50.000 prebivalci morajo imeti poklicne gasilske čete in potrebno pripravo za gašenje ne glede na to, ali so tam tudi kake druge organizacije z istim namenom ali ne. Na vsakih 40.000 prebivalcev mora priti vsaj ena četa z najmanj 15 člani.

Gasilske čete istega sreza sestavljajo župo. Dalje določa zakon dolžnosti gasilskih žup, volitve odbora in druge organizacijske zadeve. Župe ene banovine sestavljajo gasilsko zajednico banovine, banovinske zajednice skupaj pa gasilsko zvezo kraljevine Jugoslavije, katere sedež je v Beogradu.

Vsaka banovina ustanovi gasilski sklad, iz katerega daje 10 odstotkov zvezi, 20 odstotkov zajednicam, 10 odstotkov župam in 60 odstotkov gasilskim četam na svojem ozemlju. Minister za telesno vzgojo naroda bo vsako leto vstavil tudi v državni proračun primerno vsoto za gasilsko organizacijo.

Vsa do sedaj obstoječa prostovoljna, poklicna in druga gasilska društva, gasilske župe, zajednice in zveze se morajo prilagoditi temu zakonu v roku treh mesecev. Minister za telesno vzgojo

Prijetno sveže —
lepo dišeče
po vsakem pranju

Vedno z
GAZELA
67.3.35
TERPENTINOVIM MILOM
Pere res belo!

bo imenoval prvo upravo gasilske zveze kraljevine Jugoslavije, ki bo imela nalogo, izvesti celotno organizacijo gasilstva v smislu določb tega zakona. Vse gasilske organizacije bodo oproščene poštnih pristojbin.

DOPISI

BLATNA BREZOVICA. Pred božičem so naši igralci igrali «Rožmarin», ki je prav lepo uspel. Kmalu nato so uprizorili komedijo «Vodo», ki ni zaostajala za «Rožmarinom». Zdaj pripravljajo petdejsko dramo «Marižo». Uprizorili jo bodo v soboto 25. in v nedeljo 26. t. m. Komur je za pošteno zabavo, naj se udeleži te prireditve. Igralce vodi neumorno tukajšnji šolski upravitelj g. Josip Zakrajšek, ki se mu iskreno zahvaljujemo za po-

Soteščan:

Mejnik

(Povest.)

Ni se mu upal ugovarjati. Rad bi bil navedel nekaj resničnih primerov, a iz spoštovanja do duhovnikov tega ni mogel storiti. Tudi zaradi sina se je premagal; lahko bi ga pohujšalo tako pripovedovanje.

Mladenič je poudaril: «Ako bom kdaj vabil na novo mašo, tedaj bom rajši izpustil prijatelja kakor sovražnika. Prijatelj bi mi namreč oprostil; sovražnik bo pa vedel, da sem ga nalašč prezrl.»

Mož ga je gledal debelo, ni ga mogel umeti. Sin mu je še bolj pojasnil: «Takšno preziranje sosedov bi ne bilo v skladu z najvišjo zapovedjo, ki pravi: «Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe...»

Lipnik je strmel nad učenostjo svojega otroka. Občudoval ga je na tihem: «Ni še duhovnik, pa že tako izvrstno pridiguje.» Glasno pa je rekel: «Ivan, to pa le povej sosedu, kadar ga boš vabil na novo mašo. Klemenc ni poznal te zapovedi, ko je prestavil mejnik, ki je napravil toliko razdora.»

Fant ni smel preveč govoriti. Oče bi mu lahko oponesel, kadar bo krenil na pot življenja. Očital mu bo hinavstvo, ker je prikrival resnico. Toda kako naj izlije tajnosti svoje vzorne duše njemu, ki ga ne more umeti.

«Saj je pa tudi še prezgodaj...» ga je nekaj čudovito potolažilo. «V dveh letih se bo še marsikaj izpremenilo...»

V.

Človeško življenje je izpremenljivo kot jesensko vreme. Danes je pustilo in oblačno; čez noč pa se zvedri in zjutraj sije solnce. Nobeno trpljenje ni tako bridko, da bi ga čas ne ublažil.

V dveh letih se je na Poljani marsikaj predrugačilo. Lipnik in Klemenc sta poravnala stroške in tipala prazne žepe. Tožba proti Klemencu je bila ustavljena, ker ni bilo dokazov, kdo je prestavil mejnik. Tišina, ki je nastala po dolgih pravih in tožbah, je oznanjala novo nevihto.

Klemenčev Ivan je dovršil šole z odličnim uspehom. Stal je na razpotju — pred novo dobo. Gledal je pred seboj bele ceste, pa tudi strme poti in premišljal, kam naj bi krenil. Prav za prav se je bil že odločil ter je načrte tudi resno premišljal. Srce ga je gnalo na višje šole — semenišče je ostalo daleč za gorami.

O vsem tem pa staršem še ni nesar omenil. Srce ga je bolelo ob zavesti, da se z vso naglico bliža trenutek, ko bo moral povedati resnico. Ze dolgo se je bal tega dneva.

Ivan je bil čedalje bolj potr in zamišljen. Bal se je viharja, ki bo nastal doma zaradi njega. Vsa njegova modrost se je zbirala ob misli, kako bi preprečil ta silni vrišč ali pa ga vsaj nekoliko ublažil.

Domači župnik mu je dajal modra navodila. Svetoval mu je, naj čimprej pove očetu, kaj name-

rava storiti. «Vsakdo naj gre tja, kamor mu srce velevala», mu je razlagal. «Kdor si izbere stan po volji drugih, ta ne bo zadovoljen. Nič ni na svetu tako žalostno, kakor je slab duhovnik.»

Gospod župnik ga je poučil, kako naj pripravi starše, da jih ne bo preveč bolelo. «Za duhovnika ne čutim», naj jim reče. «Bog je ustvaril človeku prosto voljo.»

S Francko se je namenil Ivan najprej posvetovati. To pa je bilo zanj usodno ter je pospešilo nastop viharja.

Ivan se je nekega večera odpravil zdoma. Očetu je povedal, da je povabljen k župniku na večerjo. Imela bosta važen razgovor.

«Pa kmalu pridi!» mu je naročila mati pred odhodom. Sin ji je obljubil.

V župnišču se je zamudil precej časa. Odšel je okrog enajste ure. Pod čarobnim zvezdnim stropom se je spomnil Francke, s katero že toliko časa ni govoril. Tako blizu sta skupaj, pa se tako poredko vidita.

Nekaj mu je reklo: «Ivan, nocoj je priložnost. Doma te ne bodo pogrešili...»

Zavil je po stezi proti Klemencu in potrkal na njeno okno. Dekle je začulo trkanje, a se ni oglašilo. Šele ko ga je spoznalo, je pričelo govoriti.

«Ali si res ti, Ivan?» Francka ni bila vajena vasovanja.

Povedal ji je, kje je bil in čemu je prišel. Mladenki je vzelo besedo.

«Francka, izvedeti morajo...» je pričel obupno. «Svetuj, kako mi je začeti...»

rtvovalno delo. — Te dni sta umrla tu Frančiška Umkova v starosti 76 let in Janez Pleško v starosti 76 let. Naj počivata v miru!

HUDA JAMA. «Jutro» je prineslo nedavno članek o odpustitvah delavcev v Hudi jami in tem sledečih dogodkih. V tem dopisu se je poudarjalo, kako odločno se zavzema JRKD proti odpustitvam ne glede na to, kako so delavci opredeljeni. Prav posredovanjem te organizacije je pripisati, da je bilo več odpuščenecv zopet sprejetih na delo. Poudarjamo ponovno, da zastopa JRKD koristi vseh in vsakega ne glede na strankino pripadnost, kar se od raznih delavskih voditeljev ne more trditi, ker so se dosledno zavzemali le za svoje pristaše. Da se je grajalo v omenjenem dopisu, ker se kritični položaj izrablja v strankarske svrhe, je razumljivo. JRKD, ki ima pred očmi blagor vsega delavstva, deluje na to, da do nadaljnjih odpustitev ne pride in stremi tudi za tem, da se rudnik zaradi nedobičkonosnosti ne opusti, s čimer bi še ostali prišli ob kruh.

LEMBERG. V nedeljo 19. t. m. se je vršil v šolskih prostorih ustanovni občni zbor Prosvetnega društva kot podružnice Zveze kulturnih društev v Mariboru. Število udeležencev je bilo prav lepo in so bila izvajanja g. šolskega upravitelja o pomenu društva sprejeta z navdušenjem. Vsi navzočni so pristopili v krog članov, društvene funkcije pa so bile poverjene: predsedništvo Zidarju Milovanu, blagajništvo Lorenčaku Antonu, tajništvo Kosu Vladimiru, v ostali odbor pa so bili sprejeti: Kidrič Martin, Užmah Jožef, Skale Jakob, Damše Franc, Jezovšek Albin, Gobe Franc in Dravinac Ivan. Zeleti je, da bi se novo društvo lepo razvilo!

LJUBNO V SAVINJSKI DOLINI. Glede na zadnji dopis v «Domovini» o poboju na Ljubnem smo prejeli: «Z dopisom v zadnji številki hoče nekdo nekako oblatiti agilnega predsednika in še enega delavca naše krajevne organizacije JRKD, ki sta po naključju pri tem dogodku prizadeta. Orožnikom ni bilo treba ničesar iskati, ker se je dogodek izvršil v zaključeni družbi. Prizadeta sta sama kmalu po dogodku na tendenciozne vesti, ki so jih širili nasprotniki, vso zadevo prijavila orožnikom. Zadeva se nikdar ni zgodila tako, kakor je bila opisana.»

POLJANSKA DOLINA. Zima jemlje slovo. Zadnje dni smo imeli prav lepo vreme in smo že lahko mnogo poljskega dela opravili. — Po dolini je zadnje tedne gospodarila hripa, ki pa ni zahtevala smrtnih žrtev. — Te dni je smrt pobrala

najstarejšega Poljanca g. Antona Jesenka. Pokojniku so zvonili le z enim zvonom, dasi je sicer mnogo žrtvoval za cerkev. Bodi pokojniku blag spomin! — Punktacije nas niso vznemirile, saj znamo presoditi njihovo neresnost. Isto velja za protisokolski pastirski list. — Denarna stiska nas tudi mrevari. Denarni zavodi le malo izplačujejo. Morda so te stiske krive hranilnice same, ker jih je preveč. Združijo naj se po več v eno ali pa naj pupilarni zavodi prevzamejo njih posle. Kmet se je po večini tudi zato zadolžil, ker je bil preblizu denar na posodo. — Vsakovrstnih beračev smo imeli tudi letošnjo zimo dovolj. Nekateri so se pohvalili, da sta jim beračenje in koledovanje več nesli, kakor bi jim neslo pošteno delo. — Sedaj se pričinja pri nas žabja doba. Vsako leto se jih pri nas precej nalovi. Menda toliko žab kakor pri nas razen na Barju ni nikjer. Kdor je uren in se blata ne boji, jih nalovi do 100 in še več na večer. — «Domovina» se pri nas dobro drži. Kljub krizi ima še vse svoje stare prijatelje, ki jo vedno radi čitajo.

Politični pregled

Hitlerjevci v Nemčiji vedno brezobzirneje nastopajo proti političnim nasprotnikom.

Zlasti preganjajo socialiste in komuniste.

V Königsbergu je policija aretirala kar okoli sto komunistov in socialistov, med njimi več poslancev ter izvršila v njihovih stanovanjih hišno preiskavo. Nasprotniki hitlerjevske vladavine pa tudi store vse, da preganjanja vračajo milo za drago. V Münchenu je v ponedeljek policija razkrila

zaroto proti kancelarju Hitlerju.

Pravijo, da so našli ob vzočju Wagnerjevega spomenika tri granate in drugo razstrelivo, pripravljeno za atentat na Hitlerja in druge vodilne osebnosti nove vladavine. Atentatorji, med katerimi sta bila dva Rusa, so pobegnili. Poročilo pravi, da so atentatorji komunisti.

V torek se je

sestal nemški državni zbor,

ki se je po konstituiranju bavil z zakonskim načrtom o izrednih pooblastilih in z vprašanjem nemške narodne zastave. Nekateri nemški listi so predlagali, naj bi postala zastava s kljukastim hitlerjevskim križem narodni znak v notranjosti

države, na zunan pa naj bi črno-belo-rdeča zastava predstavljala Nemčijo pred drugimi državami. Otvoritev državnega zbora se je izvršila zelo svečanostno in čisto v starem pruskocesar-skem duhu. Po Berlinu je bilo na dan otvoritve vse zastraženo, kar je znak, da se hitlerjevci le še boje opozicije.

Tedni se je vršil v Rimu

razgovor italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija z angleškim ministrskim predsednikom Macdonaldom in zunanjim ministrom Simonom.

Kakor poročajo, je Macdonald pridobil Mussolinija za osnutek sporazuma, po katerem bi se zagotovilo sodelovanje štirih zapadnih velesil v nameri, da se Evropi in svetu za dolgo dobo ohrani mir. O čem vse sta se oba državnika razgovarjala, pa javnosti ni znano.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na zadnjem živinskem sejmu v Mariboru so bile cene za kilogram žive teže naslednje: volji debeli 3-25 do 4, poldebili 2 do 2-75, plemenski 2-25 do 3, biki za klanje 2 do 2-50, krave debele 2 do 3-50, plemenske 1-25 do 2, klobasarice 1 do 1-50, molzne 1-50 do 2-50, breje 1-50 do 2-50, mlada živina 3 do 4, teleta 4 do 5 Din. Mesne cene so bile: volovsko meso I. 8 do 10, II. 6 do 8, bikovsko, kravje in teleče 4 do 6, teleče I. 10 do 14, II. 6 do 8, sveža svinjina 8 do 16 Din. Za kilogram žive teže so se trgovali na zadnjem zagrebškem sejmu: biki po 3 do 3-25, krave za klanje po 2-70 do 3, za klobasarje 1-70 do 2, volji I. po 4-50 do 5, II. po 3-50 do 4, junci po 3-75 do 4, pitane svinje po 9-50 do 10, nepitane po 7-50 do 8-25, teleta po 4-25 do 6, konji za klanje po 1-25 do 1-50. Sremske zaklane svinje so se trgovale po 12-50 do 13, zaklana teleta pa po 7-50 do 8-50 Din za kilogram mrtve teže. Za kilogram žive teže so bile na zadnjem ljubljanskem sejmu nastopne cene: volom I. 3-75, do 4-75, II. 3-25 do 3-75, III. 2-50 do 3-50, kravam debelim 3 do 4, klobasaricam 1 do 2-50, teletom 4 do 4-50, svinjam I. 9, II. 8 do 9. Cene so delno za malenkost poskočile.

«Ivan!» Vstala je in prišla k oknu. «Samo to te prosim: nikar zaradi mene...»

«Saj veš, da nimam poklica... Ako bi jim ustregel, bi bil nesrečen...»

«Pazi, da jih ne boš razžalil...»

«Vem, da bo grmelo... Treba bi bilo, da bi govoril angleške jezike...»

«Gospoda župnika prosi, naj govorijo z očetom...»

«Škoda vsake besede. Tudi gospod župnik ne delajo žudežev. Metali bi bob ob steno.»

Francka je vzdihala in premišljala. Mladenič ji je odkrival svoje načrte. Pred njima se je razgrinjala zvezdna bodočnost.

Lipnik in njegova boljša polovica sta sedela v temi in čakala sina. Ker ga ni bilo tako dolgo, sta pričela godrnjati. Nenavadno izostajanje jima je bilo čedalje bolj sumljivo.

«Pogledat pojdem», se je odločil Lipnik. «Noč ima svojo moč; lahko se mu je kaj pripetilo.»

Tudi mater je skrbelo. Sinova ožost jo je na tihem morila. Zenici se je dozdevalo, kar se ni sanjalo najbrž nikomur na Poljani. Nekateri ljudje imajo silno dober nos, kadar je treba kaj izvohati.

Ubrala jo je proti Klemencu. Podnevi bi ne bila šla — ni še pozabila polena. Ponoči je ne vidi živa duša. Bala se ni ničesar; saj se ji v domači vasi ne more nič hudega zgoditi. Skrb za sina jo je delala močno in pogumno.

Okno, kjer je vasoval Ivan, je bilo zadaj na vrtu. Lipnica se je plazila kakor mačka, da bi

zasačila vasovaleca, ki ga je v temi spoznala. Prijeti ga mora, tako ji ne bo mogel utajiti.

Francka je zapazila senco in opozorila Ivana, naj se umakne. A bilo je že prepozno. Mati je planila tiho proti sinu ter se mu oklenila okrog vratu z obema rokama.

Mladenka je trepetaje zaprla okno.

Ivan ni mogel spregovoriti besedice. Mati ga je privijala k sebi tako tesno, da ga je kar dušilo. Rekla pa mu ni drugega kakor: «Ali se tako pripravljáš na semenišče?»

Na to vprašanje ni bilo odgovora. Ivan je molčal vso pot; sram ga je bilo in bal se je posledic. Šele prav blizu doma je zaprosil: «Mati, ne pravite tega očetu.»

«Ne bom te zagovarjala.» Nežna materina ljubezen je bila užaljena do skrajnosti. «Greh bi bilo, ako bi ti dajala potuho.»

Lipnik je bil že doma ter je hodil nemirno po sobi. «Kje si bil tako dolgo?» Beseda mu je bila trda, oči so se mu svetile.

«Ponočuje», je odgovorila mati. Sin je gledal sramežljivo v tla; ni se upal geniti.

Mož je nekaj zarobantil. Zeni ni mogel takoj verjeti. Mislil je, da se je pošalila.

«Zalotila sem ga pod oknom», je resno nadaljevala. «Kakor izprijenega pobalina.»

«Kje?» Lipnik je hotel na mah izvedeti.

«I kje? Pri Francki!»

«Pri čigavi Francki?»

«I no, pri Francki. Francka je vendar samo ena, vse druge so France.»

Zena je govorila z glasom, polnim zaničevanja. Mož pa zaenkrat ni dostavil drugega kakor: «Tako pravijo menda tisti Klemenčevi deklini...»

«Tam sem ga našla», je govorila, kakor bi sekal. «Tam, odkoder prihaja vse gorje nad našo hišo.» Potem je naštevala: «Mejnik je prestavil... V sodišče nas je vlačil... Pobiti so me hoteli... Zdaj nam pa hočejo vzeti še najdražje, kar imamo...»

Lipnika je privzdignilo od tal. Njegov obraz je bil zelen, obrvi so se mu strahovito naježile. Tak se je spravil nad sina: «Pred razdorom si bil pri Klemencu kuhan in pečen... Potem si ga ščitil in zagovarjal... Tako se pripravljáš na vstop v semenišče?»

Vzlic rohnenju strogega očeta je ostal Ivan popolnoma miren. Vest mu ni ničesar očitala. Grešil je le toliko, ker je prikrival tajnost svojega poklica. Zdaj je moral povedati resnico, zato je rekel odkritosrčno: «Oče, jaz ne bom nikdar duhovnik...»

Moža je vrglo nazaj, tako ga je presenetil odgovor. Mati je zlezla na peč in pričela jokati.

«Kaj pa boš?» Oče je započil vanj svoj pogled, ko se je zavedel.

«Vpisal se bom na višje šole.» Bolj odkrito mu sin ni mogel odgovoriti.

«Ali imaš denar?» ga je vprašal posmehljivo. «Kdo te bo podpiral?»

«Vi», mu je odvrnil proseče.

«Jaz? Od mene ne dobiš beliča. Dovolj si me že oskubil.» (Dalje prihodnjic.)

KRMA. Na zagrebškem sejmu so bile cene krmi: detelja 65 do 75, otava 60 do 70, seno 55 do 65, slama za krmo 45 do 50 Din za 100 kg.

Sejmi

27. marca: Dobova, Dolnja Lendava, Lemberk, Lukovica, Litija, Dole pri Litiji, Horjul, Cerknica, Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Rakičan.
28. marca: Nadlesk.
31. marca: Studenec.
1. april: Mokronog, Stara Sv. Gora.

Cene tujem denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 dolar za okrog 57 Din;
v devizah:
1 holandski goldinar za 23-20 do 23-32 Din;
100 avstrijskih šilingov za 880 do 890 Din;
100 nemških mark za 1361-80 do 1372-60 Din;
100 italijanskih lir za 294-35 do 296-75 Din;
1 ameriški dolar za 56-91 do 57-19 Din;
100 francoskih frankov za 225-38 do 228-50 Din;
100 češkoslovaških kron za 170-23 do 171-09 Din.
Vojna škoda se je trgovala po 180 do 182 Din, investicijsko posojilo pa po okrog 44 Din.

Kratke vesti

— **Kmetijska družba je kupovala živino na sejmu.** Gregorjev sejem v St. Jurju ob južni železnici 13. t. m. je bil prav živahen. Živine je bilo prignane preko 500 glav. Zelo povoljno je vplival na cene nenaden nastop Kmetijske družbe, ki je kupila večjo partijo prvovrstnih rejenih volov. Prekupci, ki so prej ponujali kmetom za vole po 3 Din in še manj za kilogram žive teže, so nato znatno dražje plačevali, česar so bili kmetje zelo veseli. Kmetijska družba je plačevala dobro blago po 4-25 do 4-65 Din. Par izredno debelih volov je bil prodan celo po 5-50 Din za kilogram. Prav koristno bi bilo, če bi se Kmetijska družba pojavila kot kupec tudi na drugih sejmih.

— **Cene saharinu.** Finančni minister je na predlog upravnega odbora monopolske uprave določil cene saharinu. Tihotapski saharin se bo prodajal: 1 kg 550 stopinj sladkobe v prašku po 850 Din; 1 kg 450 stopinj sladkobe v kristalih po 700 Din; 1 kg 440 stopinj sladkobe v kristalih po 680 Din in 1 kg 110 stopinj sladkobe v tabletah po 230 Din. Saharin za napravljanje tablet 110 stopinj sladkobe, ki se bo vršilo pod nadzorstvom monopolske uprave se bo prodajal: 1 kg 550 stopinj sladkobe v prašku po 500 Din, 1 kg 450 stopinj sladkobe v kristalih 400 Din in 1 kg 440 stopinj sladkobe v kristalih 380 Din.

— **Statistiko elektrarn Jugoslavije** sta izdala Zveza elektrarn savske banovine in Klub električnih in strojnih inženjerjev v Zagrebu. Po teh podatkih je v Jugoslaviji 618 elektrarn s kapaciteto nad 15 kilowattov, ki proizvajajo skupno 446.697 kilowattov, in sicer proizvajajo 203 podjetja 15 do 50, 120 podjetij 50 do 100, 146 podjetij 100 do 300, 45 podjetij 300 do 500, 42 podjetij 500 1000, 55 podjetij 1000 do 10.000 in 7 podjetij nad 10.000 kilowattov. Največ elektrarn je na parni pogon (294), potem na pogon z bencinom (170), na vodni pogon (108), dalje na menjajoči se pogon in na plinski pogon. Celotni v letu 1931. proizvedeni električni tok v Jugoslaviji je ocenjen na 777 milijonov kilowattnih ur. Povprečno pride na enega prebivalca v državi 56 kilowattnih ur. Po banovinah pride na enega p. e. bivalca: v dravski banovini 220 kilowattnih ur, v primorski 212, v Beogradu 167, v vrbaski 63, v savski 33, v drinski 25, v dunavski 23, v moravski 17, v zetski 12, v vardarski 5 kilowattnih ur. Dravska in primorska banovina se morata za svoje razmerno visoke številke uporabe toka zahvaliti velikim elektrarnam na vodni pogon (Fala, Skradin), toda tudi v teh banovinah znaša povprečna uporaba toka komaj polovico povprečne uporabe v Nemčiji, kjer pride na enega prebivalca 470 kilowatt-

nih ur. Cena električnega toka v naši državi se je gibala med 1-80 in 15 Din za kilowattno uro.

DOMAČE NOVOSTI

* **Nov obrok za javna dela.** Dravski banovini od vlade naklonjena podpora šestih milijonov dinarjev za lajšanje brezposelnosti se mora porabiti v glavnem za javna dela v posameznih srezih. Zato so na banovini napravili potrebni razdelilnik, po katerem naklonijo vsote posameznim srezom po potrebi krajevnih razmer. Prvi obrok šestih milijonov je prejela dravska banovina v februarju; znašal je 500.000 Din. Te dni pa je bil nakazan finančni direkcoji v Ljubljani drugi obrok v znesku 1.250.000 Din. Čim bo banska uprava v posesti denarja, se bo pričelo spet razdeljevanje na posamezne srece.

* **G. Ivan Hribar ob prevzemu gerentstva Mestne hranilnice ljubljanske.** Z odlokom g. bana dravske banovine z dne 28. februarja letos sem bil imenovan za gerenta Mestne hranilnice ljubljanske in sem 3. t. m. prevzel od dotedanjega njenega upravnega odbora vodstvo tega zavoda. Splošna gospodarska kriza, ki je kot posledica svetovne vojne zajela ves svet, ni prizanesla tudi Mestni hranilnici ljubljanski. Ob prevzemu gerentstva se zavedam, da me s tem zadeva tudi dolžnost, truditi se, da ob sodelovanju vseh poklicanih činiteljev čim prej in čim temeljiteje odvrnem posledice te krize. Mestna hranilnica ljubljanska je bila svoje dni ustanovljena na mojo pobudo. Čisto naravno je torej, da sem njen razvoj in njeno delovanje spremljal vedno z največjim zanimanjem. Naravno pa je tudi, da se bom zdaj, ko je državna uprava želela mojega vodilnega sodelovanja v njeni upravi, prizadeval, privedi hranilnico čimprej do rednih razmer in do blagonosnega poslovanja, za kakršno sem ji dal navodila takrat, ko sem jo s sodelovanjem občinskega sveta poklical v življenje. Varnost vlog v Mestni hranilnici ljubljanski je, ker jamči zanje mesto Ljubljana z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo, absolutna. Zato prosim, naj nihče ne verjame ljudem, ki ji z raznimi brezvestnimi govoricami izkušajo izpodkopati zaupanje, in naj se vsakdo zlasti izogiblje špekulantov, ki z odkupovanjem vložnih kužnic izkušajo zopeljati vlagatelje v škodo. — **Ivan Hribar, gerent.**

* **Kdo je kmet.** Udruženje vojvodinskih bank se je obrnilo na pravosodno ministristvo s prošnjo, naj se uradno ugotovi, kdo je kmet, odnosno koga je razumel zakonodajec pod tem pojmom. Ministristvo je odgovorilo, da je kmet dotični, ki so mu dohodki od kmetijstva večji kakor dohodki od postranskih poslov, ki se z njimi peča, čeprav bi bili davki od dohodkov od postranskih poslov večji od davkov, ki jih plačuje od kmetijstva.

* **Pravda duhovnikov konjiškega sreza.** Duhovniki konjiškega sreza so vložili svoječasno proti sreskemu načelniku g. dr. Mateju Suhaču zasebno tožbo, češ, da je g. sreski načelnik v razgovoru v uradni sobi sreskega načelstva z župnikom g. Karlom Kumerjem temu izjavil, da so duhovniki vsega sreza protidravnici. Okrajno sodišče v Konjicah je oprostilo g. sreskega načelnika vsake krivde in kazni. Nato pa so vložili zasebni tožilci priziv na okrožno sodišče v Celju, ki pa ga je 2. t. m. zavrnilo in obsodilo zasebne tožilce na plačilo stroškov prve in druge stopnje.

* **Jurčki v marcu.** Iz Brezovčice pri Mirni nam pišejo, da so pri grabljenju listja v gozdu posestnika Franca Kolenca 15. t. m. našli dva leva jurčka, kar je gotovo redkost v tem času.

* **Legitimacijske fotografije, izdelane od neupravičenih fotografov.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja vse, ki zaposlujejo trgovske potnike in jim morajo v smislu narredbe preskrbeti potniške legitimacije s sliko, na predpis banske uprave, po katerem se morajo odklanjati vse slike za legitimacije, ki niso izdelane od poklicnih fotografov. Glede na to okrožnico opozarja zbornica vse tvrdke, katere bodo

ASPIRIN
TABLETE
zanesljivo učinkujejo pri
BOLEGINAH V
SKLEPIH,
prehladu, zobobolu, gla-
vobolu, in revmatizmu.
Zabeležite vedno origi-
nalne zavitke.

V. a. Jureta k. d.
Zagreb, Gajeva 32.

BAYER
Oglas je registr.
pod št. 27.822
-1 23. XII. 1932.

prosile za izdajo potniških legitimacij, da ji pošljejo slike, ki bodo opremljene z žigom, odnosno s firmo upravičenega fotografa, ker se bodo sicer slike, ki bi bile izdelane od neupravičenega fotografa, zavračale.

* **Trboveljski dispanzer trebi jetiko.** Sedanja huda stiska nudi vse ugodnosti za razmah jetike in drugih bolezni. Protijetični ligi in vodstvu bratovske skladnice gre vse priznanje, da s tolikšnim razumevanjem in tolikimi žrtvami omogočata delovanje protijetičnega dispanzera, ki dosega v širokih krogih trboveljskega in okoliškega prebivalstva lepe zdravstvene uspehe. Njegova naloga je, da v stalnem stiku z jetičnimi bolniki in belezenskimi središči pobija jetiko, štiti zdrave pred bolnimi in stalno leči bolne, tako da pomeni njegovo delovanje dragoceno nalaganje glavnice, ki se bo obilno obrestovala v zdravju bodočih rodov. V zadnjih šestih mesecih je šef-zdravnik dr. Prodan v dispanzerju opravil 816 zdravniških pregledov. Jetiko je ugotovil v 386 primerih, med njimi v 161 primerih odprto. Pri 59 osebah je zdravnik ugotovil kakšno drugo bolezen. 28 bolnikov je dispanzer moral poslati v bolnišnice, 2 v zdravilišče. Bolniška sestra, ki ji med drugim pripada važna naloga, da na licu mesta raziskuje življenjske razmere bolnikov, je v tem času izvršila 122 obiskov. Rentgenskih pregledov je zdravnik izvršil 436. Pnevmotoraksov (polnjenje pljuč z zrakom), ki pomenijo najmodernejši način v zdravljenju jetike, je dr. Prodan opravil 119.

* **Pocenitev perutnine in jaje.** Zaradi raznih carinskih ovir pri uvozu perutnine in jaje v Nemčijo in Italijo so cene jajcem in perutnini v Sremu in Vojvodini zelo padle. Piščanci so se pocenili kar čez noč od 25 na 15 Din za par, jajca pa se dobe po vaseh po 16 do 18 par za kos. V Novem Sadu na trgu se dobi 28 do 35 jaje za 10 Din.

* **Rudar, ki čaka že 18 let na vrnitev iz ujetništva.** Svetovna vojna je v prvih letih tudi iz rudniških revirjev pobrala mnogo žrtev, pozneje pa so delali rudarji po večini vojno tlako v rudnikih pod vojaško stražo, Rudar Simon Kurent,

doma iz Čeč nad Hrastnikom, ki se je takoj ob nastopu vojne znašel na gališki fronti, pa deli sedaj usodo onih nesrečnikov, ki se ne morejo vrniti v domovino. Ujet je bil v Karpatih leta 1914. in odposlan v neko sibirsko ujetniško taborišče. Do leta 1918. se je redno javljal svoji ženi, potem pa ni bilo o njem glasu do leta 1926. Takrat se je javil ponovno in poslej piše še vedno precej redno. Pred dobrim letom je sporočil, da je po dolgem prizadevanju prispel v Moskvo in da je tam zaposlen kot tesar. Pisal je tudi, kako si že dolga leta prizadeva, da bi dobil listine in sredstva za vrnitev v domovino. Vse njegove prošnje pa doslej še niso imele uspeha. Tudi njegova žena je lani preko trboveljske občine odposlala prošnjo na naše zunanje ministrstvo, da bi se na kak način izposlovala vrnitev njenega moža. Simon Kurent je bil, kakor pripovedujejo nekateri še živeči njegovi rudarski tovariši, dober delavec. Ob začetku vojne je bil star 29 let, zapustil pa je dva mala otroka, in sicer enega v starosti dveh let, drugega pa starega komaj nekaj tednov. Sreča v nesreči je bila, da je žena v odsotnosti svojega moža podedovala malo posestvece v svoji rojstni vasi v Čečah. Tam se ona in sinova skromno preživljajo ter željno pričakujejo vrnitev družinskega očeta. Simonu se v Rusiji ne godi posebno dobro. Zasluzek je majhen in zadostuje komaj za prehrano.

* **Strupen plin v litijski predilnici.** Te dni se je primerila v litijski predilnici nezgoda, ki je postala usodna za celo vrsto delavcev. V preparaciji, kjer predelujejo predivo, je nastala napaka v ventilaciji. Sodijo, da je v propeler ventilatorja zašel kamenček in povzročil iskro, ki jo je vrglo po cevi v oddelek za predivo, kjer je zaposleni delavec Brezovšek kmalu ovohal čuden smrad. Preden je na to opozoril druge, je njegov tovariš Vigele vzkliknil, da gori. Predilniški mojster Hribar je nemudno velel razbiti okna in napeljati vodo. Velika zaloga prediva je začela tleti in pri gorenju se je razvijal strupeni ogljikov oksid. Delavci, ki so se hitro zbrali h gašenju, so po vrsti začeli padati v omotico, da so jih komaj sproti odnašali na prosto. Šele podravnatelj Gjaja je dal primerne odredbe, da so začeli delavci menjaje se gasiti, sicer bi jih bil ogljikov oksid po vrsti zastrupljal. Šest nevarno zastrupljenih delavcev so morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico. V domači oskrbi je v Litiji ostalo deset delavcev, ki jih je omamila strupeni plin.

* **Konj ga je ubil.** Posestnik Josip Štravs iz Meniške vasi pri Toplicah je kupoval konja v vasi Hruševcu pri Straži. Ko sta se s prodajalcem pogodila, je Štravs poizkušal konja in ga z bičem udaril po zadnjih nogah. Prodajalec je sicer kupca svaril, da je konj živahen, vendar se kupec za svarilo ni mnogo brigal. Približal se je konju in ga zopet z bičem udaril po nogah. A v tem trenutku je konj poskočil ter z zadnjima nogama udaril Štravs v trebuh. Drugega dne so nevarno ranjenega Štravs hoteli prepeljati domov v Meniško vas. Naložili so ga na voz in so prišli z njim do Dolnjega Gradišča pri Toplicah. Tu je možu postalo zelo slabo, poklicali so zdravnika dr. Konvalinko, ki mu je dal injekcijo v pomirjenje bolečin. Previden je bil še s svetotajstvi, nato so ga pa odpeljali v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandijo, kjer je umrl.

* **Hladno jutro ... hladno večer ...** tako pričenja poznana pesem o jeseni. To bi se moglo dopolniti z besedami: danes prehlad, jutri kašelj itd., da dobi človek pravi pojem o jeseni ali zimi. Proti prehladu se jemlje Aspirin, a za zdravljenje kašlja Kresival.

* **Zrtev požara.** Na Dobravi pri Kamniku je te dni nastal požar pri posestniku Prosenju. Pri reševanju predmetov iz goreče hiše je dobila hude opekline na glavi 30letna posestnikova hčerka Katarina, ki so jo morali prepeljati v bolnišnico.

* **Dekletce pod avtomobilom.** V St. Vidu nad Ljubljano se je pripetila usodna avtomobilska nesreča. Z drugimi otroki vred se je vračala iz šole domov 11letna hčerka mizarja iz Vižmarij Tončka Kropčarjeva. Baš tedaj je privozil po cesti za otroki avtotaksi, ki je dajal s hupo sva-

rilna znamenja. Otroci, ki so prej skakali tudi sredi ceste, so se takoj umaknili h kraju na desno stran ceste, samo mala Tončka je skočila na levo. V tem trenutku je avto privozil mimo in prav tedaj je napravila Tončka usoden korak proti sredini ceste. Šofer, ki ni vozil prenašlo, je naglo zavrl vozilo z vso silo, a bilo je prepozno. Avto je deklico pregazil. Šofer je Tončko takoj naložil na avto in jo v diru odpeljal v ljubljansko bolnišnico. Zdravniško prizadevanje pa je bilo brezuspešno. Nesrečna Tončka se ni več zavedla in je ponoči izdihnila.

* **Poškodbi je podlegel.** V Rušah si je v samomorilnem namenu pognal iz floberta kroglo v glavo 24letni čevljarški pomočnik Ignac Standeker. Nevarno ranjenega so prepeljali v mariborsko bolnišnico. Ves trud zdravnikov je bil zaman in je Standeker podlegel poškodbi.

* **Huda nesreča.** Posestnik Janez Čeh od Svetega Urbana pri Ptujju je pustil v kleti nabasano puško. Kmalu je šla v klet služkinja Marija Priložnikova in ženska radovednost jo je premagala, da je vzela orožje v roko. Nenadno se je puška sprožila in krogla je zadela deklo v bok. Prvo pomoč ji je nudil zdravnik dr. Potrč, potem so jo pa prepeljali v ptujsko bolnišnico.

* **Vedno bele zobe** obdržite s stalno uporabo Chlorodont zobne paste (tuba Din 8—) in ako obenem uporabljate pripravno Chlorodont zobno ščetko. (Posebna oblika.) Poskus Vas bo prepričal.

ZAMUDNIM NAROČNIKOM!

Pomlad prihaja v deželo in prva četrt leta bo kmalu pri kraju, vendar pa še mnogi naročniki niso obnovili naročnine. Da zamudnike opozorimo na njihovo dolžnost, smo priložili položnice. Zlasti za one, ki so še dolžni naročnino iz preteklega leta, je skrajni čas, da poravnajo dolžne zneske. Naročnik za «Domovino», «Domovina» za naročnike, je staro naše geslo. Žal nam je, da moramo naše zamudne prijatelje in prijateljice opozarjati na izvrševanje njihove častne dolžnosti do lista, ki ga vedno radi čitajo. Kateri zamudnikov ne bo na ta poziv poravnal svojega dolga, ne bo prejel več velikonočne številke. Torej ne odlašajte plačila!

Uprava «Domovine»

* **Gasilski četovodja požigalec.** Zadnje čase ima mariborsko okrajno sodišče mnogo opravka s požigalci. Skoro vsi dosedanji obtoženci s bili dedno obremenjeni ljudje, ki so požigali v neki zločinski strasti. Drugačen pa je bil primer, ki se je obravnaval pred malim senatom te dni. Skoro edinstveno je, da poizkuša zažgati četovodja gasilnega društva pri načelniku istega društva, in sicer, kakor navaja obtožnica, iz oblastiželjnosti in častihlepja. Obtoženi Franc Žeks je 53 let star posestnik iz Podgorja. Obtožnica mu očita, da je dne 10. januarja letos zanetil v Podgorju ogenj v gospodarskem poslopju posestnika Antona Zemljiča. Omenjenega dne so delali v Turnišču obračun gasilske veselice, ki se je vršila v nedeljo 8. januarja. Pri obračunu sta bila navzoča tudi načelnik gasilskega društva Alojz Zemljič in pa četovodja Franc Žeks. Oba sta odšla istočasno iz gostilne proti Podgorju ter sta se ločila pri Zemljičevem domu. Ko se je Zemljič že spravljal k počitku, je opazil, da se je vnela slamnata streha stanovanjskega in gospodarskega poslopja. Naglo je skočil iz hiše in se mu je posrečilo ogenj pogasiti. Ogenj je zanetil v strehi obtoženi Žeks, ki

ga je Zemljič našel v bližini gospodarskega poslopja. Krivdo je Žeks na mestu priznal, prosil pa je Zemljiča, naj ga ne prijavi. Tudi pred sodiščem je svoj čin priznal, tudil pa je, da je bil tako vinjen, da ni vedel, kaj dela. Ne spominja se, da bi bil vtaknil vžgalico v slamo. Priče so izpovedale, da bi bil rad obdolženec prvi v občini in v gasilnem društvu, pa je dejanje izvršil zaradi častihlepja in oblastiželjnosti. Obsojen je bil na leto dni zapora, pogojno za pet let.

* **Napad iz zasede.** Nedavno so neznani storilci izvršili na cesti, ki drži iz Mirne proti Trebnjemu, v Dulah drzen napad, katerega žrtev bi skoro postal posestnik in gostilničar v Trebnjem g. Hubert Tomšič. G. Tomšič je vozil za svojo gostilno vino iz Markovcev. Ko je z voznikom pripeljal tovor na ovinek ceste v Dulah, sta pričela konja nemirno hrzati. Tedaj je opazil g. Tomšič tri neznance, ki so prežali ob cesti. Istočasno je že priletel debel kamen, ki je zadela konja od strani. Konja sta se seveda pričela plašiti in ju je moral gospodar miriti. Še preden je g. Tomšič segel po orožju, je priletel iz zasede drugi kamen, ki ga je zadela v glavo tako močno, da mu je prizadejal občutno rano in mu prebil pokrivalo. Silobran je bil nujen, zato je napadenec potegnili samokres in oddal v gručo neznancev iz neposredne bližine tri strele. V razburjenosti najbrž ni zadela, ker so napadalci po tretjem strelu pobegnili proti Dulam. Zadevo je napadenec prijavil orožnikom.

* **Dva nevarna roparja prijeta.** Bilo je 16. januarja letos ob 10. zvečer. Takrat je sedel v spodnjih prostorih hotela «Uniona» v Kranju posestnik Janez Gartner iz Stražišča pri Kranju. Pil je čaj in postajal že dobre volje. Naenkrat sta k njemu prisledla dva tujca, in sicer Martin Kralj, delavec iz Radolovega, in Franc Mihelič, 24letni brezposelni krojaški pomočnik iz Skofje Loke. Na njuno moledovanje jima je nato Gartner kupil pol litra vina. Ko je Gartner poklical natakara in plačal zapitek, sta ta dva opazila, da ima Gartner dobro založeno novo listnico. V listnici je bilo skupaj 1700 Din. En stotak je Gartner zmenjal, ko je plačal, drobiž pa je spravil v hlačni žep, tako da je v listnici, ki jo je spravil v žep telovnika, ostalo še 1600 Din. Ko je Gartner odšel iz hotela, sta se tudi Kralj in Mihelič kmalu odstranila. Hitela sta za njim, ga prehitela in počakala v bližini njegove hiše v Stražišču. Gartner je prišel domov in odklepal vrata. V tem trenutku pa je skočil k njemu Mihelič, ga odtrgal od vrat, tako da je Gartner padel po tleh, obenem pa je priskočil še Kralj, ki je Gartnerju odvzel listnico. Napadalca sta izginila v noč in temo. Gartner je prijavil napad orožnikom, ki so takoj pričeli preiskavo. Kralj in Mihelič sta izginila brez sledu, čeprav sta se prej vedno klatila po Kranju in okolici. Te dni pa je Mihelič naenkrat padel v roke orožnikom, ki so ga aretirali. Pri zaslišanju je izjavil, da sta Kralj in on zbežala proti Kranju in si razdelila denar. Kralj je dal Miheliču le 100 Din, češ, da je bilo v denarnici le 200 Din. Nato sta odšla vsak na svojo stran. Mihelič je napad priznal, izjavil pa je, da ga je k napadu nagovoril Kralj. Pri Miheliču niso našli ničesar. Ker so pa v tem času v Ljubljani prišli tudi Kralja, sta oba roparja, ki sta bila že predkaznovana in sta že znana zločince, zdaj v ječi in bosta za roparski napad v Stražišču prejela zaslužen kaznen.

* **Sinova smrt je zakrivil.** Pred mariborskim malim senatom se je zagovarjal 59letni preužitkar Jernej Fideršek iz Popovcev, ker je lani 18. novembra povzročil smrt svojega sina Jakoba. Jernej Fideršek in njegova žena Marija sta bila preužitkarja na posestvu svojega sina Jakoba v Popovcih. Sin se je s starši često prepiral zaradi preužitka. Usodnega dne je odšel Jakob Fideršek na tesarsko delo, prej pa naročil doma, naj obrežejo korenje. Ko se je zvečer vrnil in opazil, da to delo ni bilo izvršeno, se je začel kregati nad starši in je v jezi s pestmi tolkel po oknu sobe, v kateri so starši stanovali. Med prepriom je oče zli lonec vode na sina, kar je tega tako razburilo, da je vzel kuhinjski nož in pričel z njim divje suvati skozi odprto okno v sobo. Oče je segel po

neki lati in sunil z njo sina z vso močjo v levo oko. Sunek je bil tako močan, da se je lata zarila sinu v možgane. Dva dni pozneje je zaradi poškodb umrl. Pri razpravi je oče Jernej odkrito priznal čin, izgovarjal pa se je, da ni imel namena ubiti svojega sina in da se je nesreča zgodila po naključju. Sodišče je upoštevalo njegove izpovedi in ga je obsodilo le na dve leti težke ječe in izgubo državljskih pravic za dobo dveh let.

* **Mati seveda tudi pride!** Če se oglasi nenadoma gost v hiši, kjer imajo baš žehto, se ni treba materi več opravičevati. Zdaj ni namreč več rdečih, premencanih rok in nobene pare v pralnici, ki se tako zoprno zaje v obleko in lase. Mati pusti, da Schichtov Radion sam pere! In mati tudi ve, da opravi obilica kisikovih mehurčkov delo zanjo. Ti poskrbe, da je perilo ne le belo kakor sneg, ampak da je že tudi takoj v kotlu obeljeno — brez njene pomoči. Tako se zdaj res lahko družini posveti — tudi kadar ima žehto.

* **Smrt pod vozom.** Usodna nesreča se je zgodila zvečer v gozdu stolnega župnišča nad Mariborom. Grabili in vozili so gozdno listje. Kores od Sv. Roka na Sotli, hlapec v stolnem župnišču, je šel za težko natovorjenim vozom. Ko so konji na gozdnem kolovozu nenadno potegnili, se je voz nagnil. Kores je izkušal voz zadržati, pa so bile njegove moči za veliko težo prešibke. Voz se je zvrnil nanj in ga je lestvica udarila z veliko silo po glavi. Bil je na mestu mrtev.

* **Zaradi vasovanja so ga ubili.** V vasi blizu Ljubljane se je pripetil žalosten dogodek. Ker slove dragomerska dekleta po lepoti in pridnosti, se je pričel zanimati zanje tudi 25letni posestnikov sin France Novak, doma z Loga. Kakor že večkrat je prišel tudi usodnega večera k svoji izvoljenki v Dragomer. Na vasi so ga že prej ustavili neki fantje, ki so mu bili sovražni. Ko pa se je po vasovanju vračal proti domu, so domači fantje na lepem planili nadenj. Na vasi se je pozno ponoči začel le Francetov bolestni vzklik in že je nesrečnik obležal, pobit s koli, na tleh. Napadalec so nato pobegnili, medtem ko so Franceta, ranjenega na glavi in po životu, prenesli dobri ljudje v bližnjo hišo in ga naslednjega jutra prepeljali v bolnišnico v Ljubljano. Zdravniki so se za žrtev sirovih fantov zelo pobrigali, vendar je ostalo vse prizadevanje zaman. France Novak je kmalu potem umrl.

* **Ne silobran, temveč uboj.** Te dni se je zagovarjal pred malim kazenskim senatom v Mariboru 23letni šofer Valter Pajman iz Maribora, obtožen, da je junija lani ubil dalmatinskega krošnjarja Marijana Sičnico. Takrat je prišel Pajman v družbi dveh prijateljev z avtomobilom v št. Vid pri Ptujju. Obstali so pred gostilno Vinka Pernata. Kmalu nato je prišel pred gostilno v družbi svojega brata tudi dalmatinski krošnjar Sičenica. Bil je precej vinjen in je v pijanosti udaril dvakrat s palico po bližnjem drevesu, nato pa po blatniku avtomobila. To je zelo razburilo Pajmanovega tovariša Matza, ki je stopil k Sičnici in ga sunil tako močno v prsi, da se je opotekel. Pri tem je stresel vso krošnjo, iz katere je Sičenica potegnil velik kuhinjski nož in hotel zabosti Matza. V tem je prišel iz hiše gostilničar Pernat, ki je hotel Sičenico pomiriti, a je ta pograbil samokres in hotel gostilničarja ustreliti. Še pravočasno se je skrtil gostilničar v hišo, v tem je pa stopil Pajman Sičnici za hrbet in ga udaril z vso silo z debelim kolom po glavi. Sičenica se je zgrudil nezavesten. Takoj so ga prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer je podlegel smrtni poškodb. V preiskavi kakor tudi pri razpravi Pajman dejanja v celoti ni priznal, temveč se je zagovarjal s silobranom. Senat je pa smatral Valterja Pajmana za krivega uboja in ga je obsodil na šest let in dva meseca robije, na trajno izgubo častnih državljskih pravic in na plačilo 400 Din mesečno vdovi in otroku pokojnega Dalmatina.

* **Dva nočna vloma v škocijanski okolici.** Posestnica Marija Urigijeva v Stari Bučki živi v svoji hiši. Dopolnila je že 85. leto in je že skoro popolnoma oglušela; poleg tega pa ima navado,

da pokrije med spanjem glavo z vzglavnikom in tako sploh ni mogla slišati ropota, ko so jo nedavno noč obiskali vlomilci in odnesli precejšen plen. Šele naslednje jutro je starka prepadena opazila, da je po sobi vse razmetano. Po točnem pregledu je reva ugotovila, da so ji neznanci vzeli vse prekajeno meso in svinjsko mast, različne gospodinjske stvari in še okrog 80 dinarjev gotovine. — Pri Kirarjevih v Savinku je pa gospodar nedavno pozno ponoči zaslišal na podstrešju udarce. Poklical je ženo in šla sta gledat. Našla sta na podstrešju po tleh razmetano prekajeno meso, tat je na pravočasno zbežal. Odnesele je le slanino.

* **V Selanovem procesu zaradi ponarejanja bankovcev** je stol sedmorice v Zagrebu na pritožbo državnega tožilca zvišal nekaterim obsojencem kazen za pol leta od dne, ki to je prisodilo ljubljansko deželno sodišče.

* **Vlom v Dobu pri Domžalah.** V eni zadnjih noči je bilo vlomljeno v trgovino gostilničarja in posestnika Ivana Detele v Dobu. Vlomilci so odnesli 30 kg kave, 30 kg sladkorja v kockah, 30 kg sipe in razno drugo blago v skupni vrednosti 3000 Din. Vse kaže, da je pri vlamu sodelovalo več vlomilcev, ker en sam ni mogel vsega odnesti.

* **Požig.** Nedavno je pogorela domačija posestnika Josipa Stobra v Spodnjem Korenu pri Svetem Lenartu v Slovenskih goricah. Ogenj je nastal tako nepričakovano, da sta se Stober in njegova starejša hčerka le s težavo rešila iz goreče hiše. Dobila sta pri tem precejšnje opekline. Stanovnjako in gospodarsko poslopje je pogorelo do tal. Ker je bilo očitno, da je ogenj zanetila zločinska roka, so orožniki uvedli nreiskavo ter nekoga osumljenca aretirali.

* **Aretacija nevarne sleparke.** Litijski orožniki so v nedeljo na obhodu proti Primorskemu na neki samotni kmetiji izsledili Marijo Streharjevo, ki je zagrešila že razna sleparstva. Streharjeva se peča tudi s tibotapstvom.

* **Hostije je ukradla.** V cerkvi Sv. Trojice pri Moravčah je izginilo iz ciborija nekaj posvečenih hostij. Kmalu so dognali, da je ta božji rop izvršila neka domačinka, ki je baže versko blazna. Hostije je delno zaužila, ostale pa skrila in noče povedati, kam jih je dejala.

* **Obsojen požigalec.** Pred malim senatom v Mariboru se je te dni zagovarjal 36letni hlapec France Novak iz Kuštanovec v Prekmurju, ker je iz zlobe štirikrat zažgal, in sicer kopico slame na dvorišču posestnika Ivana Horvata, gospodarsko poslopje Josipa Horvata, kopico slame posestnika Josipa Gombija v Nemčevcih in kopico slame na dvorišču gostilničarja Stefana Dervariča v Markišovcih. Pri razpravi je priznal samo en požig. Po kratkem posvetovanju je bil obsojen na osem let

* **Ponarejalci srebrnega denarja.** V okolici Marije Bistrice v hrvaškem Zagorju so se v zadnjem času pojavili v prometu ponarejeni novci po 20 Din. Orožništvo pa je te dni ponarejalcem prišlo na sled. Bila sta to kleparska vajenca Peter in Vid Baja iz Selnice. Oba sta bila izročena pristojnemu sodišču.

* **Delavski denar si je pridržal.** Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča je stal 43letni železniški uradnik Hugon V., obtožen, da si je prisvajal manjše vsote, ki jih je odtrgaval delavcem od njihove mezde. Delno je svojo krivdo priznal ter je bil obsojen na šest mesecev strogega zapora, triletno izgubo častnih pravic in na odpust iz državne službe.

* **Zakonska žaloigra pijanca in delavne žene.** Pred malim kazenskim senatom v Mariboru se je zagovarjala 41letna posestnica Antonija Pločeva, ker je lani tako nevarno v prepiru ranila svojega moža, da je štiri dni nato izdihnil. Obtožnica pravi, da je pokojni Ivan Ploč imel na Gačniku malo posestvo, rad pa je pil in pohajkoval, zato se z ženo, ki je bila zelo delavna in skrbna gospodinja, nista razumela. Usodnega dne je prišel Ivan Ploč že opoldne pijan domov. Popoldne je spal v senci, zvečer pa je zopet šel v gostilno. Pozno v mraku se je znova priklatil pijan do-

mov in ko mu je žena, ki se je vrnila trudna z dela, očitala, da je ničvrednež, ga je to tako razkažilo, da je planil nanjo, jo podrl na tla in pričel pretepati. Takrat bi jo bil prav gotovo ubil, da ni posegel vmes sin, ki je preprečil nadaljnji pretep. Zaradi tega pa se je Ivan zelo zameril očetu, ki se ga je hotel dejansko lotiti. Toda sin je zbežal pred njim okrog hiše. Z druge strani pa je v tistem trenutku prišla žena in ko jo je Ploč zagledal, je planil nanjo. Kaj se je nato prav za prav zgodilo nikdo ne ve. Sin Ivan in mati Antonija pravita: Ko je Ploč ženo ponovno napadel, ga je ta zgrabila in treščila ob tla. Segla je po opeki, ki je ležala tam blizu in vrgla tri kose vanj. Pri tem ni nič gledala, kam je zadela. Opazila pa je, da je bil mož, ko je vstal, ves krvav. Po tem dogodku je odšel Ploč v hišo in legel. Prišli so sosedomi in umili Ploču rane. Ker mu je postajalo vedno slabše, so ga drugi dan prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer je umrl. Senat je Antonijo Pločevu spoznal za krivo, vendar pa je ravnala v silobranu in je bila obsojena le na 10 mesecev zapora, pa še to pogojno za dobo treh let.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

ZAKLJUČEK ZIMSKEGA KMETIJSKEGA TEČAJA V ADLEŠIČIH.

Adlešiči, marca.

Nedavno je bil pri nas zaključen zimski kmetijski tečaj, o katerem smo svoječasnno že poročali. Priredila ga je banska uprava na pobudo sreskega načelnika g. dr. Trstenjaka, sreskega kmetijskega referenta g. Stoklasa in našega domačega župana g. Petka. Tečaj je bil odlično obiskan. Ne zima, ne blatne ceste, ne hudi mraz niso ovirali okoličanov, da se ne bi redno udeleževali predavanj.

Ob zaključku so po rani maši napolnili našo šolsko dvorano številni gospodarji in mladeniči, kakor tudi gospodinje in dekleta. Sreski kmetijski referent je še enkrat vsem navzočnim pojasnil pomen smotrnega in umnega gospodarstva, brez katerega ni napredka. Razdeljene so bile še številne gospodarske strokovne knjige, dar banske uprave, in moderna avtomatska drevesna škropilnica, dar sreskega kmetijskega odbora iz Črnomlja.

H koncu je sreski načelnik v lepem govoru poudaril ljubezen, ki jo vsi dolgujemo svoji državi zaščitnici. Država se vedno trudi in skrbi za blagostanje vseh stanov, še posebno pa kmetikega, ki je najmočnejši v naši državi.

Župan g. Petek se je zahvalil banski upravi za skrb, ki jo posveča tudi tem siromašnim, doslej zapuščenim krajem. Vsi tukajšnji prebivalci so naši banski upravi globoko hvaležni za njeno prosvetno delo in vzgojo našega podeželja.

MORAVSKE NOVICE.

Skrivnostna mizica — Prerokovanja, ki se niso uresničila

Moravče, marca.

Naši predniki so si krajšali dolge zimske večere z zanimivim pripovedovanjem; ponekod so se kratkočasili z igrami, med katerimi je bilo najbolj udomačeno tako zvano «ciganje» s fižolom. Kdor jo je zavozil, ta je bil lahko «šuštar», ako ni dobil več kakor en fižol; če je dobil dva, je bil «žnidar»; «kozol» pa je bil tisti, ki ni prigrigal nobenega fižola. Tako nedolžno igranje se je danes opustilo. Marsikje se še zabavajo z domino. V neki moravški vasi pa so si celo omislili skrivnostno mizico, na katero polagajo roke, tako da se dotikajo prsti. Potem zakliče eden: «Mizica, oglasi se!» in mizica se prične gibati. Nato jo vprašujejo in mizica odgovarja. Najprej jo pozkušajo z navadnimi vprašanji, na primer koliko je kdo star in kdaj bo umrl. Mizica pritrkava z udarci in igralci štejejo. Zanimivo je, da se mizici marsikak odgovor posreči. Dolžili so jo celo, da je v zvezi z vragom, kar je mizica zanikala s krep-

kim udarcem. Priznala pa je, da deluje vzajemno z dobrimi duhovi. Slične pojave bi bili nekdanj smatrali za čarovnijo, toda brihntnim vaščanom se je posrečilo, da so skrivnostno mizico hitro razkrinkali. Pogruhtali so, da je mizica odgovarjala tako, kakor je mislila večina igralcev. To se pravi: večina igralcev je zavestno ali podzavestno pomagala mizici, da je odgovarjala tako, kakor so igralci želeli.

Slično kakor pomen skrivnostne mizice so se izjalovila tudi prerokovanja raznih prerokov. Takoj po zadnjih volitvah so začeli prerokovati. Najprej so si izmislili, da bo nova vlada začela podirati cerkve, a do danes še ni nobenega svetišča v razvalinah. Potem so napovedali izpremembo vlade. Minili so meseci, prerokovanja pa se še niso uresničila. Naslikali so si slovensko državo v oblake. Posojilnice tudi še niso propadle; sedanja vlada jih je celo očevala propada s tem, da je onemogočila nespametno dviganje denarja. O moravškem gospodu dekanu so nedavno raznesli vest, da ga bodo zaradi neznanega vzroka nekam odpeljali. In takrat, kadar bi bili prišli po gospoda, naj bi bilo udarilo plat zvona in ljudstvo iz vse fare naj bi se bilo postavilo v obrambo. Pa glej, napovedanega avtomobila ni bilo v Moravče, plat zvona še ni bilo treba udariti in ljudstvo je ostalo mirno na svojih domovih. Kolikokrat čujemo glasove o zatiranju vere, v resnici pa ne čutimo nikake ovire pri opravljanju verskih dolžnosti. Tako se do danes še ni uresničilo niti eno prerokovanje. Zares, zanimivo bi bilo izvedeti, kje je tista skrivnostna kovačnica, kjer nam kujejo take neumnosti. Izvedeti bi bilo tudi treba, s kakšnim namenom jih trosijo med preprostim ljudstvom.

PISMO IZ SLOVENSkih GORIC.

Pesnica, marca.

Nedavno se je zaključilo izvažanje jabolk z naše postaje. Odkar se je leta 1884. pričelo izvažati sadje iz naših krajev, še ni bilo nikoli tako živahnega vrvenja na tukajšnji postaji kakor minulo sezono. Izvozilo se je nad 1300 vagonov namiznih jabolk in takih za stiskanje. Lahko menda trdimo, da se je to sezono dosegel rekord v naši banovini. Okoli 1200 vagonov jabolk je šlo v Nemčijo, ostanek pa v razne druge evropske države. Cene so bile namiznim jabolkom 0-75 do 3, moštnim pa 0-25 do 0-50 Din za kilogram. Tudi tokrat se je odločno pokazalo, da nakladalni prostor na postaji Pesnici nikakor ne zadostuje sedanjim potrebam zaradi velikega izvoza jabolk, ki se bo v prihodnjih letih, ko bodo obrodili tudi že novi nasadi, gotovo še stopnjeval. Uprava državnih železnic naj čimprej podaljša sedanji nakladalni tir, da v prihodnji sadni sezoni ne bo ovir pri nakladanju. Za to potrebno ureditev naj se zavzamejo tudi sosedni občini Pesniški dvor in Ranca in Združenje sadnih trgovcev.

V «Slovenskem gospodarju» se je neki dopisnik iz Jarenine spravljal na vprašanje združenja občin in zahteva, ne da bi upošteval dejanske gospodarske razmere v našem kraju, brezpogojno priključitev vseh občin, ki pripadajo v Jareninsko župnijo, k občini Jarenini kljub temu, da se je občinski odbor Pesniškega dvora odločil za združitev z veliko občino Pesnico. Bodoča velika občina Pesnica, h kateri bi po sedanjem načrtu pripadale občine Gradiška, Dobrenje, Na Ranci in Pesniški dvor brez Gačnika, ima vse pogoje za naravni gospodarski razvoj. Tu so železniška in avtobusna postaja, pošta, telegraf in telefon in državna cesta do Maribora. Tu je središče sadne in vse druge trgovine in vsa pota najširše okolice držijo preko Pesnice v Maribor in druge kraje, ne pa preko Jarenine, ki je majhna vas, od vsakega prometa daleč ležeča in le po slabih kolo-vozih od postaje dosegljiva. Povsem nenaravno bi bilo, da bi morali občani, ki so vezani po svojih gospodarskih in prometnih razmerah na Pesnico, romati v Jarenino na občinski urad in potem zopet preko Pesnice v Maribor. Z upoštevanjem vseh teh razlogov so se odločilni činitelji zavzeli, ustvariti veliko občino Pesnico, h kateri bo mo-

rala, ako novi občinski zakon, ki zahteva za vsako občino najmanj 3000 prebivalcev, ne bo za naše kraje dopustil kakšne izjeme, tudi Jarenina priključiti, medtem ko bi Vukovski dol pripadel Sv. Jakobu, Polička vas pa št. Ilju. Sicer v tej zadevi še ni izgovorjena zadnja beseda, vendar se mora že danes poudarjati, da je združitev občin v zgoraj navedenem smislu, da se ustanovi v Pesnici sedež združenih občin, ki bi bil edini med Mariborom in št. Iljem, tako v korist vseh prizadetih občanov kakor tudi oblastev.

Tudi zastopnika našega obmejnega ljudstva gg. Fras in Kerenčič sta se v družbi predstavnikov iz vse Slovenije 3. t. m. v Beogradu poklonila našem dobremu kralju. Pripovedovala sta nam o lepem sprejemu v naši prestolnici in o navdušenju vseh za našega vladarja in za našo skupno in nerazdeljivo domovino Jugoslavijo. Prinesla sta nam najtoplejše pozdrave našega kralja.

Nekaj besed bi treba bilo še izpregovoriti o naši podružnici Sadjarskega in vrtnarskega društva in o krajevni organizaciji JRKD, da bi ju oživili k delu. O tem pa drugič

II GRADNJI POSTAJALIŠČA MED PONIKVO IN POLJČANAMI.

Ponikva ob južni železnici, marca.

Lipoglavsko sedlo je na našem ozemlju najvišji prehod proge južne železnice, ki obenem preseka dolgo sklenjeno gorsko verigo Konjiške gore in obronke planinskega Boča. Na tem mestu je dosežen največji vzpon našega južnoštajerskega Semmeringa. Brzeči vlaki se polagoma spuščajo s podvojeno silo po lahkih vijugah vedno niže v obeh smereh, proti Ponikvi in Poljčanam. Razdalja med označenima postajama je menda najdaljša med Trstom in Dunajem, saj znaša nad 16 km. Naravno je, da je borba prebivalstva za postavitev vmesne postaje na tem delu proge upravičena in zadosti osnovana. Za to prometno pridobitev se že od nekdanj vztrajno potegujejo prizadete občine Sladka gora, Zbelovo, Ponikva in Loče.

Že daljava sama na sebi je dovolj tehten razlog, da se odpravi ta nedostatek, se olajšajo prometne zveze in se omogoči dostop gostu naseljenemu okrožju v svet, k čemur silijo vsakdanje življenjske potrebe ljudstva. Z gradnjo postajališča se je bavil od leta 1926. dalje bivši konsorcij, katerega sta pri njegovem delu podpirala oba okrajna zastopa šmarskega in konjiškega sreza. Zadeva je že tako daleč napredovala, da smo smatrali uresničenje načrta skoro za izvršeno dejstvo, da niso nastopile težave pri zbiranju denarnih sredstev za gradbo in opremo. Iz navedenega vzroka je z osnovanjem zadruga krenila akcija v drugo smer. Prvotno nameravani načrt gradnje na loški strani se je opustil zaradi neizvedljivosti in prenesel sporazumno z občino Ločami na južno stran predora. Izpremembo položaja in načina gradnje je tudi loški občinski odbor soglasno odobril na zadnji občinski seji. Novoizdelani načrt ustreza vsestransko svojemu namenu in je za polovico cenejši, kar je v sedanjih gospodarskih razmerah pri pomanjkanju denarnih sredstev nedvomno najodločilnejšega pomena. Sedanji prostor ima razen gospodarske tudi tehnično dobro stran, ker je dana možnost, ako bodo potrebe zahtevale, da se razširi postajališče v postajo za tovarni promet. Tako je določitev prostora, ki je tvorila dolgo časa poglavje zase, v načelu rešena. Iz kredita za javna dela se je prejela podpora, namenjena najpotrebnejšim slojem, ki se bo uporabila pri gradnji dovozne ceste k postajališču. Prvi korak je napravljen. Gojimo upanje, da bodo prvemu sledili še drugi, tako da se bodo nade še v letošnjem letu izpolnile.

Listnica uredništva

Preseka. Žrebne listine dobite od korporacije, ki je srečke izdala. Priložiti morate znamke za poštnino, da vam odgovore. Koliko stanejo žrebne listine, nam ni znano.

PREKMURSKI GLASNIK

Iz Lucove nam pišejo: Tukajšnje občine so vložile prošnje za zgradbo nove ceste, ki bi bila zelo potrebna za naše kraje. Prosimo oblastva, da naši prošnji ustrežejo. Cesta naj bi držala od Adriancev preko Lucove, Neradnovcev do državne meje in bi morala biti seveda banovinska. — Prosili bi krajevne činitelje, da bi našemu brezposelnemu delavstvu pripomogli k zaposlitvi v Franciji.

NAŠI NA TUJEM

Iz Oberhausen-Osterfelda (Nemčija) nam pišejo: Naše rudarje na Westfalskem in v Poruhrju hudo tare beda zaradi gospodarske stiske. Kako so se tu časi izpremenili, vedo povedati naši stari rojaki, ki bivajo že do 40 let v teh krajih, v katerih se ne vidi drugo kakor šahti, tovarne in neizmerno mnogo visokih dimnikov. Vidijo se pa zdaj pri mnogih šahtih tudi ogromne zaloge premoga in koks, ki se ne morejo razpečati. Tudi društvo v Osterfeldu je priredilo letos ob koncu januarja božično obdarovanje otrok, ki so bili darov prav veseli. Obdarovanje je bilo omogočeno po zaslugi našega izseljenškega komisarja g. Goričarja iz Düsseldorfa in našega zveznega predsednika gosp. Bolhe, za kar jima bodi prav srčna hvala. Veselilo nas je, da je g. Goričar to našo prireditve obiskal. Genljiv je bil prizor, ko so mali pevci, vsak s svojim darilom v naročju, zapeli pod vodstvom g. Čaterja «Lepo našo domovino». Menda so se vsem v prireditveni dvorani navzočnim zarosile oči, ko so poslušali lepo domače petje mladih grl. Zapeli so nam dalje še «Hej Slovenci», «Po jezeru», «Na goro», «Bom šel na planince», «Hladna jesen». «Gozdič je že zelen» in druge. Čez čas smo se še odrasli oglašili in zapeli. Pomagal nam je tudi zvezni predsednik g. Pavel Bolha, ki je med vsemi rojaki zelo priljubljen družabnik. Čas nam je na prireditvi minil v najveselejšem razpoloženju.

Vesti iz Amerike. 17. t. m. so naši ameriški rojaki proslavili stoletnico rojstva slovenskega časnika Josipa Buha, ki je prišel v Ameriko leta 1864. Buh je umrl v februarju leta 1922. v Elyju. — V Enumclawu sta nedavno obhajala zlato poroko Peter in Franja Vrhovnik, ki sta doma z Vranskega. V naselbini živita že nad 40 let. Slavnosti se je udeležilo nad 500 oseb. — 19. februarja so blagoslovili v Detroitu novo slovensko cerkev, staro cerkev pa bodo zdaj rabili za dvorano. — Nedavno je v Sheboyganu preminil Andrej Stokel, star 60 let, rojen v Vipavski Planini, ki je prišel v Ameriko leta 1903. V Ameriki zapušča soprogo, dva sina, dve hčeri in brata, v starem kraju pa dva brata. — V Roundupu je za kapjo umrl Janez Petek, rojen l. 1867. v Dolnjih Lazih pri Ribnici. — V Buenos Airesu v Argentini (Južna Amerika) so bili nedavno aretirani štirje odborniki Slovenskega prosvetnega društva, in sicer Josip Lojk, Stane Rijavec, Ivan Kacin in Slavko Furlan. Zahrbtna ovadba pa se je izkazala kot neutemeljena. Tri dni so jih držali v zaporu, potem pa brez obtožbe izpustili. — Albino Peršičevo, rojeno Lebanovo, staro 22 let in doma z Vipavskega, je povozil tramvaj v Buenos Airesu in jo poškodoval tako, da je čez nekaj ur izdihnila. Zapušča moža in otroka.

Banka Baruch 15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršijo vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Cmok iz polentne moke. Pretlači skozi sito 85 dek kuhanega olupljenega krompirja. V skledi zmešaj 5 dek sirovega masla, eno jajce in en rumenjaki, dve žlici mleka in nekoliko soli, nato primešaj sneg enega beljaka, pretlačeni krompir in 15 dek polentnega zdroba. Vse skupaj dobro zmešaj in oblikuj cmok. Prtič (servijeto) dobro namaži s sirovim maslom, položi vanj cmok in zaveži. Prtič s cmokom obesi na kuhalnico in vtakni v krop tako, da je cmok v vodi, a se vendar ne dotika dna lonca. Tako naj vre tri četrti ure. Kuhanega deni na desko, ga lepo razreži, zloži v skledo in zabeli z ocvirki, če daš zraven paradižnikovo ali gobovo omako ali pa solato; lahko pa tudi cmok zabeliš s sirovim maslom in drobtinami, če ga daš s sladkorjem potresenega in z razredčeno mezgo ali malinovim sokom na mizo.

Palačinke z gnjatjo. Speci tenke palačinke. Eno ali dve palačinki položi v pomazano pekačo, 25 dek pečenih palačink pa na drobno zreži. V skledi dobro mešaj četrt litra kisle smetane, in ko se smetana zgosti, primešaj tri rumenjake, 25 dek kuhane in drobno zrezane gnjati ter zrezane palačinke. Nato stresi to zmes v kozico na položene palačinke, jo enakomerno razravnaj in pokrij z eno ali dvema palačinkama, nakr v pečici speci. Daš s solato ali kislim zeljem na mizo.

Šadô z malinovim sokom. Vlij v lonec osminko litra malinovega soka, osminko litra rdečega vina, sedem rumenjakov in 15 kock sladkorja. Ko se je sladkor raztopil, postavi na vroče in mešaj, kakor če kuhaš navaden šadô, a zavreti ne sme. Ko je šadô gost in gotov, ga postavi na hladno, hladnega potem vlij v skledo, povrh pa obloži z vkuhanim sadjem; če nimaš vkuhanega sadja, pa s kuhanimi suhimi češpljami.

Praktični nasveti

Led za bolnike. Pri nekaterih boleznih mora bolnik požirati koščke ledu. Da ohranimo led delj časa, ga spravimo v steklenice «termos», kjer ostane dolgo cel.

Mišja nadlega. Malo je znano, da miši ne prenesejo duha malisnic. Malisni cvet (tekočino) dobiš v drogerijah, in če z njo tu in tam poškropiš po kotih in zamašiš luknje, se miši ne bodo več pojavile.

Čajne madeže spravimo iz perila s tole zmesjo: Dobro belo milo nastržemo in skuhamo, da nastane gosta kaša, in jo namažemo na madeže. Nanje potresemo še nekoliko pepelike (potaše) in tako pustimo nekaj ur. Potem izperemo in madežev ni več.

Kadar nam zarjavi kotel, v katerem izkuhavamo perilo, ga zdrgnimo z volneno krpo, pomočeno v petroleju. Na madežih rje pustimo petrolej nekaj dni, da razjé rjo (po potrebi ponovimo). Potem umijemo kotel z vročo vodo in dobro zbrišemo, da odstranimo še zadnje sledove rje.

Stare manšete. Kdor ima doma še kaj starih poskrobljenih moških manšet (kakor so jih svojčas nosili), jih naj ne zavrže, ker se dajo za različno porabiti. Najprej jih namočimo v topli vodi, da odstranimo skrob, potem jih posušimo in zlikamo. Z njimi lahko popravimo pri moških srajcah zapestja, ki so se razcefrala. Ako so pa manšete že slabe, sešijemo po dve in dve skupaj in jih s pridom porabimo za kuhinjske pomivalke i. pod.

ZANIMIVOSTI

× Zagoneten umor v Londonu. Neke noči so sporočili višjemu policijskemu uradniku v Londonu Bellinghamu po telefonu, da je našel neki šofer v Hydeparku čez ograjo položeno moško

truplo. Šoferja, Kitajca, so povabili na policijo in zaslišali. Izpovedal je, da je bil pokojni dobro znan v svojem okraju, da je bil slaboumen in da je pomanjkljivo oblečen hodil vsako noč po ulicah. Po zaslišanju je policija šoferja izpustila. Mrliš je bil bos, toda na nogah se mu ni poznalo, da bi bil hodil po cesti. Šele naslednjega dne so spoznali v mrlišu 60letnega tajnega agenta indijske vlade Cecila Dawsona, ki je vodil angleško obrambno borbo proti tihotapstvu opija. Policija je tudi ugotovila, da je bil Dawsonu podrejen angleški konzul v Marseillu Lee, ki je nekaj dni poprej brez sledu izginil in je najbrž postal žrtev tajne mednarodne organizacije tihotapev mamil. V predalčku Dawsonove pisalne mize so našli mnogo listin, pisanih v kitajščini in hindustanščini. Iz spisov je bilo razvidno, da je tudi šofer, po imenu Jimmy Hardy, brez sledu izginil in da se izdaja zanj dozdevni šofer Kitajec Slippy Holby, tihotapec opija. Policijski uradnik je takoj domneval, da je ta Kitajec umoril Dawsona, in sicer s tako zvanim takisatom, kajti na mrtvecu ni bilo znakov nasilja. Ta način umora obstaja v tem, da pritisne morilec svoji žrtvi neko posebno napravo na živo dovodnico in posledica je, da človeka takoj zadene srčna kap. Samo Kitajci poznajo tajno tega načina umora. Policija je poiskala Kitajca v njegovem stanovanju, a ga ni več našla, ker je že pobegnil z dvema svojima tovarišema.

× **Pustolovščine vojaškega begunea.** Francoski rezervist Rene Boquillon je stal te dni pred vojnim sodiščem v Parizu, kjer je bil obsojen na mesec dni zapora, toda kazen mu je bila takoj odpuščena. Boquillon je bil pobegnil od svojega polka v Verdunu pred vojno in se zatekel v Tamines v Belgiji. Ko se je začela svetovna vojna, se je hotel vpisati v francoski poik, pa so ga prešenetili Nemci v Taminesu in ga postavili s 600 drugimi civilisti k steni; zapele so strojne in navadne puške, toda Boquillon ni bil ranjen, ker je padel z drugimi vred v nadi, da ga bo to rešilo. Ponoči je hotel preplavati obmejno reko, toda nemški vojaki so ga ueli in zopet je prišel pred vojno sodišče kot vohun. Bil je obsojen na smrt in bil bi usmrčen, da se niso zavzeli zanj prijatelji, ki so mu rešili življenje. Dolgo časa je bil zaprt v Nemčiji, naposled je pa pobegnil v Švico. Nedavno se je javil francoskemu konzulatu v Charleroiju, češ, da bi se rad oženil, pa nima potrebnih listin. Šele tu je zvedel, da ga je bilo tudi francosko vojno sodišče obsodilo na smrt. No, zdaj je dobil samo mesec dni zapora, ki jih ni niti odsedel.

× **Oporoka z eno besedo.** Bogat belgijski trgovec je bil vse življenje čudak. Ljudem ni zaupal, zato pa ni hotel napisati oporoke, da bi je po njegovi smrti morda ne razlagali drugače, kar se kaj rado pripeti. Ko je pa zbolel, je le pcklical k sebi več notarjev in drugih pravnikov, da bi mu svetovali, kaj početi s premoženjem. Zapustiti je hotel vse svojemu edinemu nečaku, ki ga je imel rad, kolikor je bilo pri njem o ljubezni sploh mogoče govoriti. Pravnikom je pojasnil svoje želje, obenem jih je pa opozoril, da želi zapustiti oporoko, ki bi obsegala samo eno besedo. Vprašal jih je, če je to sploh mogoče. Pravniki so strnili glave in po kratkem posvetovanju odgovorili, da to ne gre, kajti tako kratka in suhoparna oporoka bi ne bila dopustna. Pa je dejal čudak, da jim hoče dokazati, da tudi to gre. Poklical je svojega nečaka in mu naročil, naj mu prinese kovčeg, kamor je spravil vse vrednostne papirje in vse listine, nanašajoče se na njegovo premoženje. Kovčeg je zaklenil in ga izročil nečaku, nekoč: «Tvoje.» Potem se je zmagoslavno ozrl na pravnike in jih vprašal, ali ta oporoka po zakonu drži. Pravniki so mu morali pritrditi, ker je bilo navzočnih toliko prič, kolikor jih zakon zahteva. Potem se je trgovec nasmehnil, da je dokazal svojo čudaško trditev, in napravil je oporoko v eni besedi. Legel je na posteljo in kmalu izdihnil.

× **Električno oko na delu.** Še nedavno skoro neverjetna novost osvaja zdaj tako zvano električno oko vso Ameriko in dobiva v najrazličnejših panogah vsakdanjega življenja najčudovitejše

Zahtevajte takoj veliki
ilustrirani
cenik

to-
varne
oblek

IZ TOVARNE DIREKTNO
NA TELO
TO JE POCENI, NAJ
VSI VEDO!

Sternecki CELJE
št. 97

TOVARNA PERILA · NI · OBLEK

O b l e k e iz

ševjota Din 230.—
meltona Din 350.—
kamgarna Din 550.—

fantovske obleke po 40, 65 in 72 Din.

Kar komu ni všeč, se zamenja ali pa vrne denar. — Cenik zastoj!

naloge. Pri vходу v najmodernejšo čajarno New Yorka se odpirajo vrata sama, čim se jim gost približa. Senca bližajočega se človeka pade na električno oko in zbudi električni tok, ki potem vrata odpre. V Grand Rapidsu prebira električno oko fižol, v konservnih tovarnah v Fairmontu spravlja na kupe turščične štoke po njihovi barvi, v Los Angelesu pazi v veliki trgovini na redno ventilacijo, v Denveru pa gleda na to, da imajo ljudje vedno v vodovodu čisto, enakomerno hladno vodo. V Atlanti in Minneapolisu rabijo električno oko za stražo, v Acronu pazi električno oko na poedine stroje, da v redu obratujejo. V New Jerseyu prižiga in ugaša električno oko na velikih vrtovih reflektorje, da prežene močna luč z drevja škodljivo golazen. V nekaterih ameriških mestih skrbi električno oko za avtomatično razsvetljavo. V Long Islandu šteje električno oko vreče, v Columbu pa zaboje. V New Britainu se odpirajo v veliki tovarni s pomočjo električnega očesa vsa vrata, ko se jim človek približa. Torej je električno oko res čudovit izum.

× **Človek dolgo vzdrži brez spanja.** Najnovejši poizkusi so pokazali, da človek razmerno silno dolgo vzdrži brez spanja. Neki ameriški dijak je pravcat mojster v tej zadevi. V Chicagu je vzdržal večkrat tudi nad sto ur brez spanja. Enkrat se mu je posrečilo premagovati spanec 114 ur. Tudi v Nemčiji so napravili na neki medicinski fakulteti več takih poizkusov. Krepki ljudje so se tudi po 80 ur uspešno borili s spancem. Neki učenjak, ki je tudi poizkusil to srečo, pripoveduje, da je boj s spancem vedno hujši in hujši. Ko je hotel čitati, je nenadno ugledal po dvojne vrste in dvojne črke, vedno bolj in bolj so mu pešale moči. V ostalem pa zdravstveno stanje ni mnogo trpelo. Edino oči so mu nekoliko zatekle. Če po prestanem boju dvakrat zaporedno spiš po 14 ur, se telo popolnoma okrepa.

× **Golazen kot hrana.** Mnoge opice rade hruštajo pajke, kobilice in drugo golazen, pa tudi med divjaki se še najdejo ljubitelji take, za naš okus ne posebno dobre hrane. Pa ne samo avstralski zamoreci in afriški pritiklavci jedo golazen, temveč tudi naprednejši narodi. Tako uživa siamsko pleme Laov golazen raznih vrst. Posebno jim gre v slast velik vodni hrošč, dolg go pet centimetrov, ki se prodaja na trgu precej drago. Dobro jim teknejo tudi razni pajki. Navdušeno uživa to

pleme tudi jajčeca velikega raka. Poleg tega jedo Lai ličinke, bube, metulje in velike kobilice.

× **Kralj vohunov v Varšavi.** V Varšavi je poslovala še nedavno izredno dobro organizirana tolpa sleparjev. Tihotapila je čez mejo klobuke, ki jih je prenašala delno celo z letali. Država je imela pri tem občutno škodo na carini. Naposled se je posrečilo napraviti tihotapstvu konec. Tihotapce je ovadil neki Josip Herz, ki je dobil za to 15.000 zlotov nagrade. Del nagrade so mu izplačali takoj, drugo bi bil pa moral dobiti, ko bi postala obsodba pravnomočna tudi proti poglavarju tihotapske tolpe nekemu Terkeltaubu. Herz je pa postal nemiren in je neprestano nadlegoval finančno ministrstvo, naj mu izplača vso nagrado. Nekega dne je celo razžalil višjega uradnika v ministrstvu in obsojen je bil na tri mesece zapore. Tedaj pa je prišla na dan njegova preteklost. Mož je bil do vojne v ruski vohunski službi in odlikoval se je tako, da se ga je prijelo ime kralj vohunov. V začetku svetovne vojne je ustanovila ruska vlada v Varšavi vohunsko šolo, ki jo je vodil Herz. Gojenci so se učili v šoli vohunosti v nemški in avstrijski armadi. Po zavzetju Varšave so Herza poslali v Stockholm kot šefa ruske vohunske pisarne. Kmalu so pa Nemci polovili vse Herzove učence na bojišču. Ruski generalni štab nikakor ni mogel ugotoviti, kdo jih je izdal. Leta 1919. je pa nastopil Herz v Varšavi kot priča na neki obravnavi in šele tedaj je prišlo na dan, da je bil mož obenem tudi nemški vohun in da je izdal nemškemu štabu vse ruske tajne agente.

× **Društvo samecev.** Postanite član kluba samecev, ne bo vam žal! Tako pravi proglas kluba v High Wycembeju v Angliji, ki hoče zbrati pod svojim okriljem vse samece in jih utrditi v odporu proti ženitvi tako, da bi jim nikoli ne prišlo na misel zlesti v zakonski jarem. Da bi jih obvaroval vseh izkušnjav, je uvedel klub občutne kazni, ki se jim morajo podvreči člani, če se pregreše proti pravilom. Tako noben član ne sme na en večer več kakor trikrat plesati z damo, sicer ga doleti kazen. Gospodje, ki vodijo klub, tudi dobro razumejo, kako nevaren je izprehod z dekletom v božjo naravo, kjer mladina navadno misli na posvetne reči. Za vsak tak izprehod naloži klub pregrešnim članom občutno kazen. Razume se, da velja v klubu za greh tudi poljub, ki bi ga član

dobil od dekleta ali dame. Za vsako tako sladkost mora plačati član poseben davek. Če se član kluba navzlic temu odloči za zakonski jarem, mora plačati klubu občutno denarno globo; če pa nima denarja, ga rubijo, in tako se večkrat pripeti, da si mlada zakonca komaj pripravita toplo domače ognjišče, pa gre pohištvo rakom žvižgat. Kljub temu ali pa baš zato se klub lepo razvija. Zanimivo je, da člani največkrat ovajajo dekleta, ki jih premalo vestni člani poljubljajo in vodijo na izlete. Kdor hitro prizna svoj greh, mu polovico kazni odpuste. Po večini člani tako tudi delajo, ker nima pomena, skrivati greh, saj jih itak ovadijo bodisi drugi člani ali pa ženske. Ženske pa tudi nočejo držati rok križem, zlasti zdaj ne, ko se začenja doba ljubezni. Zato so sklenile ustanoviti klub zapeljivk, ki se bo boril proti klubu samecev.

× **Culukafrski kralj je umrl.** Te dni je umrl na svojem posestvu v Južni Afriki kralj Culukafr Salomon, zadnji svojega rodu. Zapustil je 15 vdov in šest avtomobilov, toda nobenega dediča. Umrl je v najlepši moški dobi 34 let menda zato, ker je lahko razkošno živel in užival vse sladkosti življenja, saj mu je plačevala angleška vlada obilno rento. S tem denarjem si je pač lahko marsikaj privoščil. Ker je pil življenje iz polne čaše, se je tako kmalu izživel. Kralj Salomon je sprejemal svoje podložnike in visoke goste v avdijenci v modri, z zlatom obšiti obleki, izdatno okrašeni z najdragocenejšo kozuhovino. Na glavi je pa imel ob svečanih prilikah vedno čepico sprevodnika pariškega tramvaja, ki jo je smatral za znak najvišjega dostojanstva. Zadnji kralj Culukafr je slevel tudi po svoji krasni zbirki dežnikov. Največji dogodek njegovega kratkega in burnega življenja je bilo odkritje bele kopalne kadi, ki jo je zagledal nekoč v Durbanu v izložbi. Takoj jo je kupil in dal svečano prepeljati v eno svojih koč. Od takrat se je kopal vsak dan dvakrat in vseh 15 žen je moralo stati okrog njega.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Kakor njegov nečak.

A: «Čuj, prijatelj, kdaj mi pa misliš vrniti tisoč dinarjev?»

B: «Ti si pa kakor moj nečak.»

A: «Kako to misliš?»

B: «Tudi on mi zastavlja vprašanja, na katera ne morem odgovoriti...»

Prehlad.

Gospa: «Strašno sem se prehladila. Kaj delate vi, gospod profesor, če se prehladite?»

Profesor: «Kašljam, gospa, strašno kašljam.»

Nikoli se ne moti.

Mož: «Če se drugi ljudje zmotijo, vsaj priznajo, ti pa nočeš nikoli priznati.»

Zena: «Saj ti priznala, toda jaz se nikoli ne zmotim.»

sveti jezi.

Nevesta: «Oprosti, da sem bila včeraj tako razburjena in sem ti pisala poslovitno pismo. Kje je tvoj zaročni prstan?»

Zenin: «Prstan... prstan... sem odnesel v sveti jezi v zastavljalnico...»

Res je.

Oče: «No, Tonče, kako si se držal pri izpitu? Ali si odgovarjal na vsa vprašanja?»

Sinko: «Seveda, oče. Na vsa vprašanja sem odgovarjal: »Ne vem.«»

Previdnost.

Zena: «Zakaj pa sežigaš svoja šolska izpričevala?»

Mož: «Da bi ne prišla v roke najinemu sinčku, ki se že uči čitati.»

Podpisana se najiskreneje zahvaljujeva

LJUDSKI SAMOPOMOČI V MARIBORU

za izplačano podporo po smrti g. Frana Kunsta in priporočava vsakomur, naj pristopi takoj k temu prekornemu društvu.

Pesje pri Velenju, dne 3. marca 1933.

82 JAKOB in AMALIJA TERGLAV.

MALI OGLASI

Semenski oves,

domač, lep, čist, razpošilja v vsaki množini tvrdka Ivan Rojnik, Slovenjgradec. Zahtevajte ponudbo in vzorec. 77

Pozor! Barometer! Izrežite!

Vsak čitatelj tega lista dobi zanesljivo napravo (pat. št. 9514), ki kaže vreme za 24 ur vnaprej. Pošljite ta oglas in Din 350 v znakah na naslov: Barometer, Ljubljana 1, poštni predal št. 18. Naprava se vam takoj pošlje. Eno izmed mnogih zahvalnih pism: «Prejel sem vremenokaz, ki me popolnoma zadovoljuje. Pošljite mi še enega. Jože Jankovič, Loka-Mengeš.» 81

Semena

za polje in vrt kupujte v trgovinah Franca Senčarja v Mali Nedelji in v Ljutomeru.

Dobro ohranjena ročna brizgalna

se kupi. Ponudbe z navedbo cene in opisom brizgalne sprejema Gasilno društvo Veliki kamen pri Rajhenburgu. 85

Krojaški šivalni stroj

znamke Jax, prav dober, prodam za 1500 dinarjev. Gomol, Ljubljana, Gradaška ulica št. 8. 89

Brezobrestna posojila

za nakup premičnin in nepremičnin, do 1000, razdolžitve itd. dajo proti poročstvu, zaznambi ali vknjižbi: «Kreditne zadruge». Ljubljana, v. v. 303. Sprejemajo se zastopniki. 90

Pristopajte k Vodnikovi družbi!

Stavbni hranilnici in posojilnici «Moj dom»

Ljubljana

Tyrševa cesta št. 31/L.

Čutim se dolžnega, javno zahvaliti se za drugi za dodelitev in nepričakovano hitro izplačilo zaprosenega brezobrestnega posojila. Vsakomur, ki želi imeti lasten dom ali odplačati svoje dolgove, zadrugo «Moj dom» najtopleje priporočam.

FLORENINI LUCIJAN,

Trbovlje-Loke št. 276.

87

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi se najlaže vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezemamo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mežlo za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačni navodila tvrdki: Domača pletarska industrija Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2, qd-delek 5.

Vabilo

na

40. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice pri Mariji Snežni na Velki,

reg. zadr. z neom. zavezo,

ki bo dne 24. marca 1933, ob 15. uri v zadrugi pisarni s sledečim dnevnim redom:

- 1.) Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem obnem zboru.
- 2.) Poročilo načelstva in nadzorstva.
- 3.) Čitanje revizijskega poročila.
- 4.) Odobritev računskega zaključka za l. 1932.
- 5.) Volitev načelstva in
- 6.) Raznoterosti.

88

Načelstvo.

Podaljšaj si življenje!

Življenje se more podaljšati in bolečine preprečiti, boleznim ozdraviti, slabi okrepiti, bolehnim popraviti, nesrečni osrečiti!

KAJ PRINAŠA VSAKA BOLFZEN?

Oslabljenje živcev, potrlost, izgubo dobrih prijateljev ali bližnjih, razočaranost, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih posledic.

ZADOVOLJSTVO

je najboljši zdravnik! Imamo pota, ki Te dovedejo do dobrega razpoloženja, Ti ožive čud ter vzbude nove nade; to pot nam pa pokaže razprava, ki jo vsakde, ki jo zahteva, dobi takoj in

POPOLNOMA BREZPLAČNO!

V tej mali prirodni knjižci je raztolmačeno, kako je moči v kratkem času in brez ovire pri delu ojačiti živce in mišice, izboljšati in odpraviti utrujenost, slabo razpoloženje, raztresenost, oslavljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nešteto drugih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki vam nudi mnogo ugodnih trenutkov.

Poštno zbiralno mesto:

ERNST PASTERNAK,

BERLIN SO,

Michaelkirchplatz 13, Abt. 88.

